

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona,
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona,
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
E-hasábos polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egykori
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, december 20.

Győzelmes előnyomulás Délengyelországban.

BUDAPEST. (Hivatalos. Északkeleti hadszíntérről.) Krosno—Jaklicai vonalon túl előnyomult csapataink tegnap újból erős ellenállásra akadtak.

Dunajec alsó folyásánál is heves harc folyik, orosz hátrvédeket, melyek a folyó nyugati partján szívesen tartották magukat, csaknem mind elűztük.

Délengyelországban üldöző harcok voltak. Ellenséget mindenütt megvertük. Lovasságunk, amely már tegnapelőtt este benyomult Jedrzejovba (Andrejezbe) elérte a Nidát. Feljebb északra a szövetséges csapatok átlépték a Bilicát.

Kárpátokban a mi csapatainkra, kisebb ütközetektől eltekintve, semmi sem történt.

Przemyslből kitört csapatok feladatuk teljesítése után, anélkül, hogy az ellenség zavarta volna, néhány száz hadifogollyal visszatértek a várba. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az oroszok üldözése tovább tart.

Berlin. A nagy főhadiszállásról jelentik: Keletporoszországi határon Piikallentől nyugatra orosz lovastámadást visszavertük. Lengyelországban ellenség üldözését folytatjuk. Legfőbb hadvezetőség.

Höfer altábornagy lett.

Bécs. Höfer Ferenc lovagot, a vezérkari főnök helyettesét, aki a hadi bulletineket írja, a király előléptette altábornaggyá.

Nyugalomban a VII. hadtest parancsnoka

Bécs. A király elrendelte, hogy Fial-Griessler gyalogsági tábornok, a hetedik hadtest parancsnoka, aki csak néhány hét előtt lett utódja a háború tolyamán nyugalmazott Melzner Ottó temesvári hadtestparancsnoknak, továbbá Kunesch és Rössler vezérőrnagyok nyugállományba átvétessenek. Utóbbi a Lipót-rend hadlétkitményes lovagkeresztjét kapta.

Visszavert támadások a nyugati harctéren.

Berlin, december 19. Nagy főhadiszállás jelentik: Nyugaton tegnap ellenséges támadások egész sorát történt. Nieuport és Bixehoote közeleiben és La-Bassée-től északra meg folyik a harc, Lenstől nyugatra, Aibertől keletre és Noyontól nyugatra támadásokat visszautasítottuk. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Karácsonyi háboru.

Arad, december 19.

Százsor lerajzolhatják, — mindenik formában új és megindító lesz az idei karácsonynak képe. Ez a kép: az apa a fődőzékben gubbasztva, vagy ködös őrhelyen, éjszakai csatában, a melyhez szétpattanó kartácsok helyettesítik a három királyok vezérlő csillagát, — és valahol messze, messze, szomorú kis karácsonyfa alatt az elhagyott feleség, a magukra maradt gyerekek. Ha megfizethetetlen, meg nem hálálható áldozat, a melyet a mi katonáink hoznak, a maguk életének, épségének prédálásával, a nélkülözésekkel, strapákkal, amelyet szenvednek, akkor ezt az áldozatot megtétezik azzal, hogy az esztendő legszebb, legtisztább örömeiről is le kell mondaniok. A családapák arról a fenséges napról, arról a tüneményes éjszakáról, amelyen az apa sokkal inkább a családjaé, mint bármikor, a mikor nincs semmi egyéb számára a világon, mint a jólelkű asszony és az örülni tudó gyerekek!

Nagy célok nagy szenvedéseket kívánnak. Azok a későbbi karácsonyok, a melyeket talán nem is a harcok, hanem a karácsonyfa alatt játszó gyerekei fognak jóban és örömben megünnepelni, — ennek az egy karácsonynak fölállozását kívánják. Megkivánták, hogy a szeretet egy ünnepén mindennél hevesebben, mindennél kegyetlenebbül rombolja ki magát az emberi gyűlölet, az emberek egymást irtó vágya és művészete. A kik ezt a karácsonyt és az utána következő időket túl fogják élni, a kik vissza tudnak emlékezni és be tudnak számolni ennek borzalmairól, azok által jobban fogja a világ beoszülni a karácsony szent igéjét: a békét.

A pápa jószágos szava erőteljesül hangzik, elvész a rettentő fegyverzetében: a Megváltó születésének napján nem fog pihenni a vérontás. Hiszen az ellentét abban is elválasztja az embereket, hogy egy részük tizen-négy nappal később tiszteli ezt az ünnepnapot. Az orosz nem érez szentségtörést, ha a német katona karácsonyát megzavarja, neki akkor durva hétköznapja lesz.

Legyen tehát a harc a karácsony — és legyen a Jézuska ajándéka olyan, a minő a háborúhoz illik. Ennek a háborús karácsonyi ajándéknak már ránk nevet a lény. Karácsony szent hetébe lépve, folyik az üldözése a megbomlott, erejevesztett orosz hadseregnek. Nincs erő, a mely a német és osztrák-magyar seregek hajtóvadászatát föl tudja tartani. És amint az orosz hadsereg középpontja behorpadt, engedni kénytelen, egyre élénkebben alkalmazkodnak hozzá a nagy armádia egyéb részei: hátrál a Przemyslt ostromló félkör és cihelődnek a Kárpátokból is az orosz brigádok. A harcnak még nincs vége, és könnyű sikerekkel ne áltassuk magunkat; de az, hogy az oroszok üldözésében ennyire jutottunk és az még mindig tart, kétségtelen katasztrófáját jelenti az orosz seregnek.

És ez, ha kell, eltart karácsonyig és karácsonyon túl is. Minden vérontása és irtózata mellett istenes és a karácsonyhoz illő ez a munka. A világ békebontóját, a fondorlatoknak és a gyűlölködésnek országát, az orosz birodalmat ez tanítja meg a béke tiszteletére, az emberszeretetre. Hogy ne csak az orosz cár köpenyét esőkölszlávban tekintsen embert, de mindenkiben a világon.

És a karácsonyi ajándék? még nem tudjuk, mi lesz. De úgy érezzük, hogy az igazságos ügyet, a jókat és becsületeseket jutalmazó Jézuska az idén Hindenburg és Hötzendorfi Conrad keze által adja nekünk a karácsonyi meglepetést, az értékes ajándékot

Győzelmes tüzérharcok Galiciában.

Parancs jön a turistaszállóba. — Előrenyomulás Krakótól. — Negyven ágyu hangversenye.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 19.

Egy aradi fiatal tartalékos tüzerüst, aki most a Krakó alatt offenzívát kezdett diadalmas hadseregünkben harcol, szüleinek így írja le Nyugatgalicia egyik községéből küldött levelében a győzelmes harcokat:

— November 30-ától december másodikáig a Krakótól délnyugatra levő hegyek közt voltak s tisztességesen kipihentük magunkat. De nem messze tőlünk dühöngött a harc, amelynek visszhangját a hegyek elhozták *el dugott turistaszállónkig*, ahol minden órában vártuk az indulási parancsot, amely december másodikán reggel véget is szakított idillünknek.

„Marschberreit“ állottunk már az országuton, amikor egy német divízió déli irányban előttünk elvonult. Másnap mint felderítő tiszttel működtem s meg kellett állapítanom az ellenséges tüzerügyi állásokat. Eddig még nem történt semmi, csak messze keleten álltak harcban mindkét részről az előcsapatok.

December 5-én végre harcra került a sor, amelyből nagy ütközet fejlődött. Az ütközet győzelmünkkel végződött. Egyik hadosztályunk több mint ezer foglyot ejtett, a második körükerített egy ellenséges osztalet, elfogott ezer hatszáz embert, ágyukat, gépfegyvereket zsákmányolt.

Két napi menetelés után, december nyolcadikán megtudtuk a lakosságtól, hogy az oroszok rendetlenül menekülnek. Egy kis város előtt divízióink megállott az országuton és további parancsra várakozott. Reggel nyolc órától este hatig vártunk. Az időt a lakossággal való beszélgetéssel töltöttük el. Megtudtuk, hogy a községi pap s a leányok, asszonyok százai tíz napig be voltak zárkozva a templom pincéjében s folytonosan a mi győzelmünkért imádkoztak.

Végre este hat órákor autó érkezett s meghozza számunkra a parancsot, amely egy másik hadtesthez, délnyugati irányban rendelt bennünket. Egyidejűleg egy 1300 orosz gyalogságból álló fogolytranszport vonult el előttünk.

December kilencedikén hajnalban derűs felvél indultunk utnak, gyönyörű napsütés volt, amikor a völgyben rátaláltunk a tiroi hadtestre. Ismét vagy ezer fogoly ment el előttünk, jobbra, *lent a hegyen pedig egy orosz üteg, tegnapi állásában, csak hogy némán, csöndesen.*

Közeledünk a csatához. Friss császárvadászok masíroznak el mellettünk, de találkoznak szegény orosz és osztrák sebesültekkel is.

Keresztül kell vonulnunk egy hidon, amely már a tűzvonalban van, de egyik tisztünk már állítja fel ütegeinket. Megkezdődik a koncert, alig nézek körül, *tizenhat nehéz tarackunk és huszonnégy ágyunk szól*, ehhez járul még a lecsapó orosz lövegek detonációja. De nem tördöm sokat velük, mert már telefonál veszem

a vezényszókat, tovább adom az üteghez, irányítom a tüzelést s a munició utanszállítást. Pillanatig látom a népfelkezőket, amint a halottakat és sebesülteket hátra szállítják, előttünk a hegynyergén a tartalékok állnak be magukat. Ordonáncok és patruclok vágatnak ide-oda. Kapitányom felel utasít telefonon:

— Négy embert azonnal felküldeni!

— Mi történt? — kérdelem izgatottan.

— Az orosz srapnel eltalált — egy disznót, azt szállítsák le.

A sötétség beálltával megszűnik a küzdelem, de tábornokunk telefonál, hogy éjszaka két órától ötig lövjünk tovább, hogy előkészítsük a holnapi rohamot.

Tegnap, tizedikén reggel egy orosz gránát ébresztett fel, amely a paplak udvarába esett le. Futólépésben sietek az ágyukhoz. Alig virrad, folytatódik tovább az ügy. Reggel tíz órákor parancsot kapok, hogy a 364-es magaslattal, amelyet az oroszok megerősítettek, gyalogságunk megrohanja. Tehát tüzet szüntess...

Orosz fogságba került aradi tiszt.

— Egy századdal egy orosz lovashadosztály ellen. — A megmentett zászlóalj. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 19.

Az északi harotéren küzdött aradi tiszt, aki századparancsnoki minőségben harcolt utolsó osztaletban, október eleje óta nem adott hírt magáról. Már-már halottnak hitték, amikor most végre levelet hozott tőle a posta Kiewből, ahol mint hadifoglyot őrzik. A levél a következőképpen mondja el a fogságba jutás előtti vitéz küzdelmet:

— Október 4-én, vasárnap *feláldoztam századomat, hogy kelepcebe jutott zászlóaljunkat megmentsem.* Midőn az utóbbi már mintegy két órai egérutat nyert, csak akkor rendeltem el századomnak a visszavonulást és pedig több részletben; magam a legutolsó résszel együtt hagytam el az állást, hogy esetleg mi is megmeneküljünk, miután századommal egy egész lovashadosztály (hat ágyu és tizenhat lovasszázad, valamint nyolc géppuska) állott szemben. Ténylegesen hat ágyu, négy géppuska és tizenkét lóról leszállt lovasszázad tüzelt századomra, előlről, jobbról és télbaloldalról.

Egy géppuska-osztagom is lévén, elbántam volna a társasággal, de hat ágyu borzalmas tüzevel szemben a 2400 méternyi távolság miatt is tehetetlen voltam. Gyorsan egy körülbelül három kilométernyire levő erdő felé igyekeztem, mintegy 30-40 emberemmel. A közvetlen közelemben futó őrmesterem öt sebből vérezve bukott a földre. Engem egy srapnellrobbanás löngyomása megperdített a levegőben és azután a földhöz vágott — elállott a lélegzetem — de feltápáskodtam és tovább rohantunk szántáson, patakon, bozótban és mocsáron keresztül. Már csak negyedmagammal voltam, amikor az ágyu és puskatűz elhalgatott. Előttünk és jobbra tőlünk alig 40-50 lépésnyire feltűnt 120 kozák, akik borzasztó ordítással felénk rohantak, előre szegzett pikájukkal.

— Tüzelni! — kiáltottam három emberemnek és magam is revolverem után nyultam, de kétségbeesetten vettem észre, hogy a revolver valószínűleg a bozótban leszakadt rólam. Nem volt revolverem. Egyik emberemnek már nem volt puskája, néhány másodperc múlva megragadtak az oroszok, mindent letéptek ró-

lam, kivéve a ruhát, zsebimet is átkutatták és mindent elvettek. Mikor ezzel elkészültek, előm állott az orosz szolnya parancsnoka, egy kapitány, bemutatkozott és kezet nyújtott. Csakhamar minden irányból kettesével, hármassával hozta 30-40 kozák az életben maradt embereimet. Az egyik hadnagy bajtársamat és még 31 embereimet láttam itt viszont, közülök nyolcan többé-kevésbé súlyosan meg voltak sebesülve.

— Kérészemre — tótul beszéltem — megengedte az orosz kapitány, hogy sebesültjeim bekötözhessem a helyszínén és pénztárcámat is visszaadatta, de ennek tartalma már nem volt hiánytalan. Aznap Sanokban hagytak, másnap gyalog kellett Lembergig menni, csak néha kaptunk kocsit.

Innen Kiewbe szállítottak, most itt vagyunk, tizenegy tiszt és körülbelül négyszáz ember, mindentéle csapatnemből és csapattejből, valamint *harminc katonatorvosunk*, akiket szintén mint hadifoglyokat kezelnek. Ma, október 18-án délután visznek vasúton Penezaba, a Volga mellé. Sokat küldtek már Szibériába és a Kaukázusba, de cseh, szerb és rutén nemzetiségűeket itt hagyják Kiewben. *Legdühösebbek a poroszokra és a magyarokra.* Élelünk moslék, de azért nem éhezünk, mert kenyeret és kolbászt vehetünk magunknak. Az egész országra kiterjedő abszolút szesz tilalom folytán semmitéle szesz italunk nincs. A legkisebb mennyiségben sem lehet kapni söröt, vagy bort, de még rumot sem a teához. Itt *havi ötven rubelt fogunk kapni*, talán megélünk belőle. E levelet kerülő uton próbálom elküldeni, mert különben cenzurán menne keresztül.

Tisztiszolgám felől mit sem tudok. Talán háttas és máháslovammal, meg cök-mókommal együtt sikerült neki keréket oldani. Ném volt véletlenül a zsebóráim, kulcsaim, a századkötönyhá pénztárcakulcsa, benne 1200 korona kincstári pénz.

Címet egyelőre nem írhatok, majd ha végleg telepítenek. Most csak úgy kapkodva firkáthatok, minduntalan meg kell szakítanom az írást, mert gyakran bejön a barakba az itteni orosz parancsnok (műveletlen paraszt) és folyton zavarja az írást.

Sebesültek karácsonyi köszönete. A Neuman Adolf és Dániel bárók által fentartott simándi-uti tartalékkórház sebesültjei a következő kedves és megható ünnepi jókívánságos levelet adták át Neuman Adolf bárónak:

— Alulírottak, mint a Méltóságos Ur által fentartott simándi-uti kórház sebesült katonái — ismerve Méltóságod hazafias áldozatkészességét, mellyel a nevezett intézményt nagy ügybuzgósággal a hazafias cél érdekében hontias áldozatkészességgel fentartani kegyeskedik — nem mulaszthatjuk el, hogy szívünk melegsége és hálánk élénk lüktetése folytán a közelgő karácsonyi ünnepekre jó kívánságainkat Méltóságod elé ne terjeszteni. Éltesse az Isten Méltóságodat sokáig! Legyen boldog, öröm és szerencse kísérje életét! S ha az élet zivataraiiban a virágok között tövises is érnék, gondoljon a mi örökké hálás lelkünkre s arra a hazafias misszióra, amellyel minket és szám-talan sokakat a haza további védelmére megmentett, talpra állított s ezáltal hazánk iránti szeretetét napnál fényesebben beigazolta. A mi acél hálánk és Vesta-lángként égő szeretetünk mindig ott lesz hazánk és Méltóságod körül, hogy tartozásainkat leröjűk. Ti földön élő égiek! Örökjetelek, örökjetelek szép hazánk felett! Ragyogjanak, ragyogjanak neimes tetteitek! Méltóságodnak maradtunk hálás szívű sebesült katonái. Arad, 1914. december 19-én. ifj. Vldár Menyhért és 35 aláírás. — Sebesültjeim jókívánságaihoz teljes szívvel s örömmel csatlakozom. Magyar dr.

Anglia haditerve a német ipar ellen.

(A háboru angol titkaiból. — Ypernnél fiatal német katonák harcolnak. — Joffrenak nincs több tartaléka.)

Távirati tudósítás.

Berlin, december 19.

A brüsszeli Information angol forrásból jelenti: Azon esetre, ha a háboru színtere Németországba áthelyezhető lett volna, Londonban rendszeres terv létezett az összes német gyarak, vashámorok, széntelepek megsemmisítésére. Ez a terv kidomborítja a világháboru főmotívumát Anglia részéről, ami nem más, mint Németország iparának elpusztítása.

Új német offenzíva Flandriában.

Pétervár, december 19. (Rómán át.) A nyugati harctér legjelentősebb új eseménye az, hogy a németek, akikről az a hit volt elterjedve, hogy jó darabig passzivitásban lesznek, fiatal új erőket vontak össze Nieuportnál és nehéz ágyuk számára új utakat és alapzatokat készíten, a szövetségesek pozíciói ellen az általános offenzívát megkezdték. A nehéz ágyuk és a gyalogsági csapatok puskaröze szakadatlanul szólnak. A szövetségesek főparancsnoksága — felismerve a helyzet komolyságát — vasuton állandóan szállítja a megerősítéseket.

Amsterdam: Sluisból jelentik a Tijdnek: A német ágyukat, amelyek a legutóbbi napokig Moorsele tájékán fedett állásban voltak, Heule irányában elvitték. Ez a falu északra fél órányira fekszik Courtraintól, Gallegghommal szemben, a jobb Lys parton. Heulében minden közlekedés el van tiltva, már megtörtént, hogy edavaló munkások, a kik közül sokan courirai gyárakban dolgoznak, este nem mehettek haza, hanem a városban kellett maradniok. Ez a szigorú intézkedés és az ágyuk elhelyezése azt bizonyítja, hogy a németek Courtrainál a szövetségesek operációira készülnek, annál is inkább, mert ezen a környéken angol őrszolgálatot láttak. Courtraiban éjjel-nappal hallatszik a német nehéz ágyuk dörgése, valamint a sokkal gyöngébb szövetséges ágyuk hangjai is. A lakosság már úgy megszokta, hogy valósággal csodálkozik, ha a dörgés rövid időre szünetel. Azt kérdezik, talán valami újsg történt.

Amsterdam, december 19. A Times egy szemtanu elbeszélését közli a flandriai harctérről.

— Mióta a németek felállították a nehéz ágyukat az ellenséges repülőgépek ellen, azóta épenséggel nem gyönyörűsége és nem kellemes feladat felderítő utra vállalkozni. A németek pontosan céloznak és majdnem mindig eltalálják repülőgépeinket. A német céllövők éjjel-nappal résen vannak, puskaikra teleszkóp van erősítve és egy kis páncélt hordanak, mely feltétlenül megóvja a golyóktól. Az egész készletük olyan színűre van festve, hogy a földről alig látni.

Bécs, december 19. A Vossische Zeitungnak táviratozzák Genfből: A francia főhadiszállás esütörtökön délután kiadott jelentésében azzal büszkélkedik, hogy a tengertől egészen Lysig több német lövészárkot szuronyrohammal meghódítottak. Állásainkat — mondja tovább a jelentés — Lombartzydetől St. Georgesig megerősítettük és Ghelvelleig a attól nyugatra új hadállásokat foglaltunk el.

Kimerülnek a franciák.

Stockholm, december 19. A Nya Daglight Allebanda jelenti: Akármint is gondoltat az ember azokról a táviratokról, amelyek Franciaország elfáradásáról szólnak, annyit mégis be kell ismerni, hogy a franciák elernyedőben vannak. Az a reményük, hogy a németeket el-

kergethetik állásaikból, mindig halványabb lesz, különösen, mióta az oroszok is megmutatták, hogy nem feleltek meg a beléjük helyezett várakozásnak. Mindenféle tervről beszéltek a franciák, amely arra irányult, hogy nagyarányú offenzívával áttörjék a németek vonalát. Azonban ezek a tervek Joffre és Millerand tábornok óvatosságán csődöt mondtak. Millerand hadügyminiszter belátja, hogy segédforrásai egyre gyorsabban kiapadnak. Most már a legutolsó elképzelhető tartalékokat állította sorba és ezenkívül állítólag elégtelenül van elkészülve a téli hadjáratra.

Genf, december 19. A Matin csütörtöki száma közli:

— Az általános pánikot növelik a flandriai hírbüvek. A németek teljesen összehúzták az yperni vasuti állomást és tönkretették a síneket. A szövetséges seregek nem tudnak segítőcsapatokat küldeni Hazebroock felé. Joffre, a ki tudvalevően megígérte, hogy a legközelebbi idő alatt erőteljes offenzívába lép, a legnagyobb zavarban van, mert a szükséges megerősítéseket nem tudja a frontba vetni.

Hamburg. A Hamburger Nachrichten közli Brüsszeiből: December elsejéig az Ysernél az angolok nyolcvanezer, a franciák hetvenötezer, a belgák hatvanezer halottat, sebesültet és foglyott veszítettek.

Az angolok még bíznak a győzelemben.

London. A Times katonai munkatársa a következőket írja: A háboru csak a szövetségesek végső győzelmével végződhetik, mert kétszázötvenmillió embernek egyenlő körülmények között meg kell vernie szűztizenöt millió embert. De ha nem tudjuk meggyorsítani az eseményeket, akkor a lagyözötték részéről teljesítendő kompenzációk a hozott áldozatokat nem érnék meg, úgy, hogy a győzelemből semmi hasznuk sem leand. Az angolok által elkövetett hibákat, különösen a hiányos előkészítést, a háboru végén fogjuk megvizsgálni. Ha néhány ur megkapná azt, amit megérdemel, akkor lógna. Ha a háboru minden célját el akarnók érni, ez több évig tartana, ujoncainkat február előtt nem használhatjuk! Ebben a legnagyobb csatában négy hónapra a kitorése után még mindig ötször annyi ember van idebaza, mint amennyinek a fronton kellene lenni. Ameddig ezt a viszonyt meg nem fordítjuk, addig nem tudjuk ezt a háborut olyan erőlyel viselni, mint ahogy kellene.

A belga király tervel.

Havre. Albert király megmaradt belga területen. Szeretné januárban összehívni a belga parlamentet és eszerint utasította a belga közigazgatást is.

Kongó négerai a harcvonalban.

Krisztiania, december 19. A norvég lapoknak táviratozzák Londonból: Szállítóhajók érkeztek, amelyek beuszultott fegyveres csapatokat hoztak a belga Kongóból. Ezeket a néger katonákat a nyugati harctérre viszik.

Internálják a franciákat Németországban.

Berlin. Miután a franciák az internált németek szabadonbocsátását megtagadták, Németországban ma megkezdték a hadköteles franciák letartóztatását.

A bombázott Zeebrügge.

— Ahová angol hadihajók küldték gránátjaikat. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 19.

Binder Henrik, a Berliner Tageblatt haditudósítója a nyugati harctéren, Flandriában tett utjáról a következőket írja:

Brügge. Még az éjszaka nyugszik az aivó városban. Messziről a szél halkán és szomorúan hozza magával Belfriedből a harangjátékokat. A hangjuk a régi, amely egykor büszkeséggel töltötte el a város lakóit. Egykor, amikor még Brügge az északi Velence volt, a kereskedelem központja, egykor, amikor száz és száz matróz járkált a sötét utcákon.

Most ismét matrózokkal teli a város. Ezren és ezren vannak. Mintha telelővennénk az álom: Brügge, a belga Hamburg... De csakhamar felébredünk az álomból. A matrózokat azonban nem a békés kereskedelem hozta ide... Mint valami tergeteg, jöttek a szárazföldön, miután elzárták előlük az ő hajójukat, a tengert... És aztán a tengert a resték és meg is találták...

Innen a „Canal Maritime“-on megyünk tovább, amelynek egyenes vonala Brüggeből Zeebrüggebe vezet. A „Nemon“ megyünk, amely egykor belga kényacht volt. Ma a német birodalom téher hadizászlója leng árbécan: zászlóshajója tekintélyes kanális-flottillának.

Hatalmas zsillipművek mellett haladunk el, amelyeknek őrei, amikor a háboru ide ért, vadul elmenekültek. A belga kormány, mint a többi hivatalnokoknak, nekik is megütötte, hogy német szolgálatba álljanak.

Lassanként azonban visszatértek, ma megint folytatják dolgukat s — ami náluk döntő fontosságú volt — havonta tíz márkával több fizetést kapnak.

A kanálison keresztül vezető folyóhidat szétrombolták. Tengerészeink azonban tudtak magukon segíteni. Feltették, hogy a belgák az egyes alkatrészeket a csatornába dobták s letevésükben nem is csalódtak. Egy buvár leszállt a fenékre s egyik részt a másik után találta meg. Csak egy rész hiányzott. Gyorsan rajtot készítettek, egy ordonancot biciklivel beküldtek a városba a kovácshoz s négy óra múlva ismét kész volt a hid...

A balparton matrózok állnak, akik gyorsan elsajátított szakavatottsággal gyalogsági állásokat készítenek.

Zeebrügge közelében már látjuk a háboru borzalmas nyomait. A parton méternyi mély lyukak, amelyeket gránátok vájtak, baloldalt a nagy bricket-gyár óriási kéménye romba dőlt.

Melletünk állnak Zeebrügge hatalmas, fekete zsillipjai. Ezeknek is meg van a történetük. Hat nappal Zeebrügge bombázása után egy tengerészkapitány a zsillipkamara tisztítására rendelt ki embereket. Bent, a nedves mélységben nyöszörgést hallottak. Egy kis kutyát találtak ott, amelyet egy gránát légnyomára sodort a zsillipnyíláson keresztül ide. A matrózok magukhoz vették, élesztgették, ápolták s a kis kutya most az S. M. S. Nemo egyik kajütjében pompásan érzi magát.

Zeebrügget magát, a tizenöt-husz házat az angolok lövöldözték össze.

Aki Brügge hatalmas molót látta, aki onnan a tíz kilométer hosszú csatornán temert Zeebrüggebe, aki látta ott a számtalan emelőgépet, darut, az alig fogja elhinni, hogy e hatalmas műveknek stratégiai mellékcséjük volt. Azt mondják, hogy az öreg Lipót király azért építtette Zeebrügget, hogy Brügge kereskedelmét felvirágoztassa. Maga a moló 58 millióba került. Ma már azonban világos, hogy Belgium Angliával egyetértőleg azért építtette ki Zeebrügget, hogy abban új kikötő és operációs támaszpontot nyerjen.

Hogy ez így van, azt bizonyítja, hogy az angolok november 23-án tizenhat hajóról rommá lőtték a kikötőt. Az angolok nem bennük szövetségesek vagyona... Ellenben ép és tőrtetlen a Palace-szálloda, amely egy év óta nyílt meg, a tengerpart legjobb épülete, a mely angol tőke tulajdona.

Csapatunk új csoportosítása a szerbek ellen.

(Sabác a miénk. — Szerbia orosz és francia segítői. — Mi készül Romániában?)

Távirati tudósítás.

Budapest, december 19.

A „Magyarország” tudósítója jelenti: A Szerémségben csapataink új csoportosítása nagy eréllyel folyik. Naponta új csapatok érkeznek.

Szabács és Losnica a miénk.

Berlin. A Vossische Zeitung Londonból kerülő uton a következő jelentést kapta: A Central News római tudósítója táviratozza december 17-én: A római szerb követség a következő jelentést adta a szerbek győzelméről: Szabács és Losnica az osztrák-magyar csapatok birtokában van, különben azonban az ellenség kivonult az országból. Az a meggyőződés, hogy az ellenséget hamarosan ebből a két városból is elűzzük. A szerb csapatok Belgrádba hallatlan lelkesedéssel vonultak be. A király és a trónörökös az entente minden kormányától üdvözlő táviratokat kaptak. Bécsben az offen-

A román koronatanács döntése.

(Nincs utlevél hadköteles románoknak.)

SZÓFIA. A Dnevnik szerint a román koronatanács legutóbbi ülésén ismét a semlegesség fentartása mellett döntött.

BUKAREST, december 19. A hadügyminiszter intenciójára a belügyminiszter elrendelte, hogy 17—46 életév közötti férfiaknak nem adnak ki külföldre utlevelet.

A cár külön megbízottja Bukarestben.

Bukarest, december 19. Az „Universul” jelentése szerint Wisotzky orosz vezérkari ezredes és császári szárnysegéd Mayer százados kíséretében a Wolgaira orosz gőzösön a tulceai kikötőbe érkezett és onnan gyorsvonattal Bukarestbe utaztak tovább. Állítólag különküldetésben, a melynek egy pétervári jelentés szerint az orosz diplomácia köreiben nagy jelentőséget tulajdonítanak. (Bud. Tud.)

ziva teljes eredménytelenségét beismerik. Az osztrák-magyar hadsereg állítólag azt a parancsot kapta, hogy Szerbiát teljesen őrítse ki.

Százezer embert vesztek a szerbek.

Bécs. A Südslavische Correspondenz jelenti: A szerbek vesztesége százezer embernél is több. Az utolsó hetekben orosz segédszeregeket és tüzérséget, Szolonikiból francia hadianyagot és tüzérséget kaptak.

Szófia. Ideérkezett hír szerint Szerbiában nincsenek orosz csapatok.

Bukarest, december 19. A Diminatea jelenti: Kedden este két orosz szállítóhajó, amely municióval volt megrakva és Szerbia felé igyekezett, robbanás következtében, — amely mértékű volt hallható a román partokon, — néhány perc alatt elsüllyedt. Minthogy a víz a robbanás helyén igen mély volt, a hajókon volt legénységet a kísérő hajók nem tudták megmenteni.

Bolgár tiltakozás a szerb erőszakosságok miatt.

Szófia. (Bolgár táviróda.) Tegnapelőtt százyolevan istipkerületi asszony és gyermek Bulgáriába keresett menedéket. A szerb határőrség rájuk tüzelt és a menekülőkből többet megölt. A szerb őrség lövöldözött a bolgár határőrökre és őrházakra, határmenti épületekre is. A bolgár kormány figyelmeztette a szerb kormányt a ráháruló felelősségre, ha katonái rátűzelnek a bolgárookra, akiknek türelmét eléggé próbára teszi a macedóniai asszony és gyermek üldözések látása.

tom határt Dranától Garáig a karavánut mentén, amely Gaze Sirától Kairó felé vezet.

Nem sikerült angol partraszállás.

Konstantinápoly, december 19. A tőhadi-szállás a következő kommunikét teszi közzé:

Egy angol cirkáló, amely néhány nap óta Akaba előtt cirkált, katonákat szállított ott partra. Elősielő csapatunk megtámadták az ellenséget és arra kényszerítették, hogy ismét visszatérjen a hajóra. Tűzelésünk a cirkálónak egy fényszóróját elpusztította.

Török őrzőhad hadicsese.

Konstantinápoly. A Tanin érdekes epizódot mond el a Csurochi harcokból. Egy török őrzőhad Artra mellett szembe találkozott egy orosz katonai automobillal. Lelőtték a vezetőt, a benn ülő orosz alezredest adjutánsával elfogták. Egyik török katona, aki soffőrséghez érteit felvette az orosz ruhát és így folytatták az őrzőhadot autón. Egy orosz lovasoszlóppal találkozott, mely gépüket oroszoknak nézte. A törökök a lovasok között vágattak, a parancsnokot legázolták, mire a többi orosz neki szegzett fegyvertől megrémülve megadta magát öt török embernek.

A megriadt

tengeri világhatalom.

(Ha a németek partraszállnak... — Angol veszteségek a Falkland szigeteken.)

Távirati tudósítás.

Berlin, december 19.

A Lokalanzeigerben Schlieper szövegátalton-kívüli ellentárgnagya a következőket írja:

— Cirkálóink sikerült támadása Scarborough és Hartlepoolle ellen valóságos jótéremény azzal a fájdalommal szemben, amelyet a falklandi tengeri csata nekünk okozott. A siker nem lehet ugyan pótlása a nagy áldozatoknak, azonban úgy érezzük, hogy merészségünk és győzelmi akaratunkat még a falklandi katasztrófa sem tudta csökkenteni. Másodszor sikerült cirkálóinknak az angol partokat megközelíteni, ellenséges várakat lövni, pánikot és ijedelmet okozni. Hogy meg tudjuk érteni, hogy a német gúnyátok milyen rejtentő lájaldalmat okoztak az angoloknak, ahhoz szükséges, hogy az ember tudja, mi csoda jelentősége van Angliában a Scarborough csatának. Másodszor sikerült ez a támadás, anélkül, hogy hajóink nagyobb angol erővel találkoztak volna. Ha oltékintünk is az anyagi kártól, megállapíthatjuk, hogy átlukasztottuk a nimbusz fátyolát, amely eddig angol ellenségeink és más népek szemében is az angol „tengeri uralom” szót borította. Az angol hadvezérekre ez az esemény, ahogy én ismerem őket, rejtentő erkölcsi hatással lehetett. És ez az az értékes és láthatatlan gyümölcs, amelyet az ilyen tengeri vállalkozások hoznak. A hatásuk nem fejezhető ki számokban, halottak és sebesültek tömegével, azonban más intézkedéseknek kell történniük, mint amilyenek idáig történtek. Azonkívül pedig a mi tengerészeinknek a kedvét is fokozza, úmbár ezeknek modern légtűtéssel és szárazkamrával felszerelt hajóikon sokkal jobb dolguk van, mint eszakszürkés bajtársainknak a lövészárkokban, és azért még sincs életük tengeri rózsákra ágyazva. Nem akarjuk az eseményt többre értékelni, mint amennyit ér, csak annyit állapítunk meg, hogy mi is megértettük és bizonyára az angolok is.

Rettegés a német invázióbtól.

Milano, december 19. A Corriere della Sera megjegyzi, hogy a németek csak úgy juthattak a Tees-öböl közelébe, hogy elkerülték az angol aknákat, nyilván ismerték ezek hollétét.

A Perseveranza szerint a németek, ha bombázni tudták, meg is szállhatják az angol partot.

Az angolok vesztesége a falklandi csatában.

Rotterdam, december 19. A London News közli: A falklandi tengeri ütközetben három angol páncélos harc-képtelen lett a Scharnhorst és Gneisenau ágyutüzétől.

A menekülő Dresden.

Frankfurt, december 19. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Párisból: Newyorkban kikötött a Rhakotis nevű német hajó Callaóból, amelynek fődélzetén tartózkodott a North-Wales angol szénszállító gőzös legénysége, amelyet a délamerikai partok közelében elsüllyesztett a Dresden hadihajó.

A fölrobbant Bulwark.

Kopenhága. Az angol admirálisás jelenti: A Bulwark csatabajó elsüllyedése okának megvizsgálására kiküldött bizottság arra az eredményre jutott, hogy a pusztulás a hajó fődélzetén lévő kőszér meggyuladása következtében előállott robbanás okozta. Feltűnő a jelentés végső passzusa, amely így szól: *semmi sem támogatja azt a véleményt, hogy az explozió valami árulásnak vagy ellenséges cselekedetnek lett volna a következménye.*

Megemlékezés a Karlsruhe hőseiről.

Berlin. Karlsruhe város a hasonló nevű cirkáló parancsnokát, Koehler fregatkapitányt díszpolgárrá választotta, elismerve vitézségét, amelyet dicsőséget szerzett a város nevének.

Uj izlam-birodalmat

tervez Anglia.

(Erőködésék Egyiptom birtokáért.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, december 19.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Kopenhágából: Anglia Kairót izlam fővárosává szándékozik tenni és ott az új prófétaaszólót elűzi.

Páris. Kairóból jelenti a Temps: Az angolok által kinevezett új ellenkhedive szombaton elfoglalja az egyiptomi trónt.

A törökök előrenyomulása Egyiptom felé.

London. A törökök Jeruzsálemtől a sinai félszigetre stratégiai vasutat építenek a háboru előtt kapott németországi anyagból.

Konstantinápoly. A szudáni fölkelés egyre nagyobb mérvű. Darfurban Junus Mullah nyolevanezer embert vezet az angoiok ellen.

Konstantinápoly, december 19. Negyvenezer főnyi fegyveres senussi sereg, miután átkelt az egyiptomi határon, megütközött az indiai angol csapatokkal és teljesen szétverte azokat. A senussiak megszállták az egyip-

Tavaszig megbénult az orosz sereg.

Uj mozgósítás Oroszországban. — Aggodalmak Varsóért. — Az oroszok óriási veszteségei.

Távirati tájékoztató.

Budapest—Bécs—Berlin, december 19.

Amsterdam. A Times katonai munkatársa a következőket írja a harctéri helyzetről: Annak az oka, hogy az oroszoknak nem sikerült a németeket Lengyelországból kiűzniök, nem az ember, vagy bátorság hiánya, hanem mert rosszak és kevesek az összekötő utak. Kétszer vetettek vissza nagy orosz hadsereget súlyos veszteségek között és majdnem kizárólag azért, mert a németek vasutjaikkal képesek voltak a döntő pillanatban csapatukat hirtelen koncentrálni. Az egyetlen eszköz, hogy ezen változás történjék, az, hogy azonnal ki kell javítani a meglévő vonalakat és keresztbefutó vonalakat kell építeni, amelyekre orosz csapatokat és készleteket gyorsan lehessen egyik oldalról a másikra szállítani. Az az ügyesség, amellyel az oroszok 1904. és 1905-ben kihasználták a transzszibériai vasutat, készlet bennünket annak a felfedezésére, hogy most is tudnak Lengyelország minden részében vasutakat építeni és pedig naponta tizenhat-husz kilométert. Veszedelemes lenne tovább várni, mert míg az oroszok hátrányban lesznek a vasutjaik miatt mindig ki vannak téve annak, hogy a németek megverik őket.

Az orosz döntés siettetti a háboru végét.

Bern. A svájci sajtó szerint a lengyelországi döntés siettetti a háboru végét. Az egyik lap februárra békét jósol.

Télen át nem lesz orosz invázió.

RÓMA, december 19. A „Popolo Romano” írja:

— A lengyel harctéren aratott nagy diadal következtében egész tére vége van az orosz invázióknak. Az orosz sereg már most kénytelen lemondani a támadásról és szükségképpen a védekezésre szorult, anélkül, hogy más szövetségesre számíthatna, mint a moszkovita zord tére.

Varsót tartani minden áron!

Genf. Francia lapok azt írják, hogy az oroszoknak Varsót minden áron tartani kell, mert ez a legfontosabb vasúti és élelmezési gócpont. Ha Varsó elesik, újra kezdek az egész hadjáratot. A Times szerint maris orosz segéycsapatok érkeznek Varsóhoz.

Krakó, december 19. Feltétlenül megbízható értesülés szerint az összes varsói pénzintézetek Pétervárra helyezték át ideiglenesen telephelyüket. A bankok vagyonát páncélos különvonatok szállítják el, amelyek már négy nap óta mindennap reggel indulnak el Varsóból. (N. T. H.)

Pétervár, december 19. (Rómán át.) A pétervári távirati ügynökség jelenti: December 15-ikén két német Taube-rendszerű repülőgép közelségét jelentették hajnalját a varsói aeroplán megfigyelő állomáson. Az egyik nyugat felől jött. Két orosz aeroplánt küldtek a német repülőgépek elé, de ezek, anélkül, hogy bombát dobáltak volna le, két irányban, ahogy jöttek, visszafordultak. Céljuk csak megfigyelés lehetett.

Az oroszok balul végződött tervvel.

Milano, december 19. Secolo híres munkatársa, a keleti harctéren tartózkodó Magrini jelenti: Skierniewicében a németek szétrombolták a vízvezetékot, felégették a vasúti állomás épületét, valamint a gabona és szénkészleteket. A német tábornok öröket állított a gyönyörű

Az orosz vezérkar bejelenti a veszteséget.

Pétervár. Az orosz vezérkar december 16-ikán, tehát már a döntés előtt előkészítette óvatosan az orosz közönséget az eljövendőkre. A Berliner Lokalanzeiger szerint a következő jelentést adták ki:

— Az ellenség a Mlava környékén visszavetett a határra. A Visztula balpartján egész nap erős támadásban voltak a németek a Kernezia—Sohaczew vonalon. Csapatunk kedvezőtlen helyi körülmények között kénytelenek voltak ellentálni, estefelé azonban keveset visszavonultak. A front többi részén folyamatban vannak ellentámadásaink az ellenséges hadállásokra és ezáltal megakadályozzuk, hogy a németek fő támadási helyükre csapatokat tolgjanak el. Csapatmozdulataink megakadályozták, hogy az osztrák-magyar seregek tovább nyomuljanak előre Galiciában a Kárpátoktól; a többi frontokon nem volt jelentősebb esemény.

Az oroszok óriási veszteségei.

Berlin. A lengyelországi legutóbbi csatában az oroszok veszteségét Stockholmban minimálisan száz ezer emberre becsülik, Berlinben az oroszok veszteségét kétszázötvenezerre rugónak hiszik halottakban, sebesültekben és foglyokban.

Zürich, december 19. A „Berne Bund” jelenti: A lengyelországi csata mindörökké legnagyobb csatája marad a világtörténelemnek. Az orosz hadsereg több hadtestet veszített el benne és ha Oroszország a Visztula mögött még egyszer össze tudja szedni szétvert hadait, nem lehet többé reménye hozzá, hogy felvehesse az offenzívát. Keleten eldőlt a háboru sorsa, még pedig Oroszország ellen, a melynek hadai ezentúl csak a védekezésre foghatnak szorítkozhatni. És van még egy jelenség, a mely kedvét szegheti az orosz hadvezetőségnek, temérdek az orosz hadifoglyok száma.

Az utolsó orosz tartalék.

MILANO. A Daily Telegraph szerint Oroszország utóbbi óriási veszteségei folytán új mozgósítást lesz kénytelen elrendelni, hogy végső tartalékait összeszedje.

császári kastély és park elé, megakadályozta lerombolásukat. Egy magasabb orosz tiszt kijelentette Magrini előtt, hogy az oroszok nem fogják Krakót löni, hanem egy ostromló sereget hagynak vissza, különben egyenesen Bécsbe masíroznak. (Bécs már reszket!)

Christiania. A Daily Chronikelenak jelenti Pétervárról: Lovitz és Lodz közt még folyik a csata, de az oroszok kevésbé előnyömltek és a németeknek az a terve, hogy a Visztula mindkét partján behatoljanak Varsóba, megsemmisült. (5) Czenstochautól délre a német-osztrák-magyar állások oly erősnek, hogy az oroszok ugy határozta, nem intóznak arctámadást ellenük. A szövetséges seregek teljesen reorganizálva vannak és magyar csapatokkal vannak megerősítve. Megkísérik az orosz szárny

megtámadását, hogy elvágják összekötő vonalait s hogy ezáltal kényszerítsék Krakó alóli elvonulásra.

Pétervári lapok a generalisszimusz ellen.

Stockholm. A Lokalanzeiger jelenti: Öt pétervári ujságot, amert Nikolajevics nagyherceg főparancsnokot tiszteletlen hangon bírálta, betiltottak. Péterváron nyugtalanság és lehangoltság széles körökre terjed. Különösen nagy izgalmat keletett, hogy a Novoje Vremját, amely legjobban izgatott a háborura és közel áll az udvarhoz, betiltották, mert igen erős hangú bírálatot mondott az orosz hadvezetésről.

Kopenhága. Péterváron minden iparüzem szünetel. Negyvenezer munkás kenyértelen. A nyugtalanság nagy. Utcái harcok minden naposak a rendőrséggel, a letartóztatások száma temérdek.

Bukarest, december 19. Oroszországból ideérkezett utasok jelentik, hogy nem csak a szocialisták vezetőit tartóztatták le, hanem a дума valamennyi radikális képviselő tagját is.

Przemysl fölmentésében biznak.

Bécs, december 19. A Reichspost galicai harctéri tudósítója jelenti: Híre jár, hogy az inváziós sereg feloszlóban van. Przemysl közeli felmentését még a nyugodtan latolgatók is meglehetősen hihetőnek tartják.

Legyőzhetetlenek a németek.

Berlin. A Kölnische Zeitungnak jelenti Stockholmból: A svéd hadiskola parancsnoka, Bouveng, aki két és fél hónapig volt a harctéren, az Aftenbladetben a következőképpen számol be tapasztalatairól: „Németország, katonai forrásai kiapadhatatlanok. Nem lehet abban kétkedni, hogy a német hadsereg még nehezebb feladatokat is meg tud oldani, mint amilyenek előtt ma áll”. Az alezredes eme határozott véleménye a német hadsereg szervezetének, felszerelésének és hadpótlási intézményeinek ismeretén alapszik. Kimerülés helyett, ami utóvégre négy hónapi állandó harcok után várható lenne, a német erőforrások ugy szárazon, mint vizen folytonos emelkedésben vannak. Az a meggyőződése, hogy Németországot ellenségei katonailag nem győzhetik le. Az alezredes ismeri a német nép hangulatát és tudja azt is, hogy Németországban meg vannak győződve arról, hogy ezek csak rövid életűek lehetnek.

Kivonulnak Galiciából az oroszok.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Voltam a limanovai csatateren, ahol négy napcs haroban tönkrevertük a nyugat-galicai orosz sereg jobbszárnyát. A csata döntő befolyása az általános helyzet kialakulására már mutatkozik. A vert orosz sereg futva vonul vissza Tarnov irányába. Krakó, melyet már Vicsickáig közelített meg az ellenség, kijutott a tüzkörletből. Az ellenség bomladozóban van.

A limanovai orosz csapatot, amely a Kárpátokból elvont két hadosztályból állott, üldöztük. Csapatunk már Biecig jutottak előre a przemysli-i uton. Az oroszoknak Limanovánál óriási veszteségük volt. A csatater még tele van temetetlen holttestekkel. A mieink veszteségei jelentéktelenek voltak.

Elesett hőseink között van Muhr ezredes, a soproni huszárezred parancsnoka, aki maga vezette csapatát rohamra. Sirját egy dombtetőn huzárjai szépen feldíszítették. Limanovából Neu-Sandecba mentem. Az oroszok itt a Duna-jeo-hid és a vízvezeték felrobbantásán, azonkívül egyes külvárosi lakások kifosztásán kívül nagyobb kárt nem okoztak. A lakosság legna-

gyobb része ott maradt. A régi élet visszatérben van.

Bécs. Neu-Sandecben az oroszok kiöntöttek száz ezer korona ára pálinkát, hogy a kozakok ne ihassanak, árát persze nem fizették ki. A kivonuláskor elvitték minden elvihetőt. Sebesültjeiket azonban visszahagyták és kijelentették, hogy visszajönnek, mert parancsuk van bevonulni Bécsbe és Berlinbe.

Bécs, december 19. Miután az oroszok kitakarodtak a nyugat-galíciai petróleumforrások környékéről, egyes bécsi petróleumfinomító-társaságok elküldték képviselőiket a petróleumtelepekre: Limanovába, Jaslóba és Marympolba. Sehohsem találtak nyersolajkészletet, hanem csak félig kész termékeket és ennek tulajdonítható, hogy a gyártás nehezen fog nekilendülni és a petróleumárak emelkednek. Mihelyt sikerül nyersanyagot szerezni, a petróleumtermelés, amely nemsokára be fog következni, nagy arányban fog öltetni.

A K...-ok megtisztítása.

Budapest. Az oroszok, akik két oszlopban Vezérszállásnál és Volóctól valamivel északra megállottak, a parancsnoksághoz beérkezett jelentések szerint a két ponton is lassan megkezdtek a visszavonulást.

Kassa. Két nap óta több mint 4000 orosz foglyot szállítottak Kassán keresztül. Tegnap délelőtt több mint 2000 fogoly érkezett a neu-sandeci és pivnicai ütközetekből. A foglyokat főleg ausztriai fogolytáborokba Knittelfeldre és Kleinmichelbe szállították.

Aradiak utban Valjevó felé.

(Akiket utközben ért a fordulat. — Volt aradi bankigazgató levelei Szerbiából.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 19.

Közvetlenül a szerb határon történt fordulat és déli seregeink újra csoportosítása előtt indult utra Gyuláról aradi idősebb katonák csapattja, hogy a meghódított szerb területekre menjen szolgálatot teljesíteni. Erről az utról, amelyet massze lenn Szerbia szívében szakított meg az új helyzet. T. K. volt aradi bankigazgató, aki hadnagyi rangban teljesít szolgálatot, érdekes részleteket írt meg az Aradi Közlönyhöz eljuttatott leveleiben.

Ez a levele, amelyet Szabácsból küldött utazásukról számol be:

— Amikor november 27-én utnak indultunk, ragyogó, napos délutánon, még nem tudtuk hová megyünk. A vasuti állomáson kapta meg századosunk a parancsot, amelynek értelmében egy Duna-menti garnizonváros volt a rendeltetési hely, ahová a vonat visz. Ideérkezve értettük, hogy nem tudnak elhelyezni a katonasággal megrakott városkában. Tovább utaztunk tehát a Szerémségbe, K-ba. Itt azután úgy a legénység, mint a tisztek jó szálláshoz jutottunk. Egzem egy internált szerb nemzetiségű bankhivatalnok feleségénél szállásoltak el. Háziasszonyom jámbor, szelíd és nagyon készséges volt. December elsajén éjjel indultunk innen tovább és vonaton egész a Száva partjáig vittek. Itt M-án pihentünk és várakoztunk négy napig. Az ottani szerb lakosság vad természetűnek bizonyult, a kapukat a katonaság előtt is zárva tartotta, úgy hogy csak az erőszaknak, valamint a katonai és csendőri beavatkozásnak engedett. Szállásadó gazdám egy butorgyáros például a világ minden kincséért nem akart befűtteni a részemre kijelölt szobába, csak amikor a városházról csendőrök jöttek át.

M-áról gyalogosan indult utnak csapatunk az elpusztított és lakosság nélkül levő hirhedt J. községen keresztül Pl-ba. Ez volt első nagyobb menetelésünk, — 82 kilométer — érhető tehát, hogy legénységünk alaposan kifáradt és örömmel vette a pihenőt. Pl. is meglehetősen üres: a lakosság jórésze még a szerbek szerémségi betörése idején elmenekült és a falut akkor alaposan kirabolták a szerbek. Éjszakai pihenő után a leégett, lakatlan Klenákon keresztül, a Száva hadihídján áthaladva, Szabácsba vonultunk. Az ugyancsak jórészt összelvöldözött, leégett városban nagynehezen elhelyezkedve, este a tiszti étkezdében összejöttünk és megünnepeltük szerb földre történt bevonulásunkat.

H. Jenő százados vezénylete alatt kivétel nélkül minden tisztünk megjelent az ünnepélyes első „szerb vacsorán“.

A tisztikar színmagyar fiukból áll a legnagyobb részük családos ember. Köztük vannak: R. Béla vámhivatali főnök Debrecen, M. István intéző Mágócs, K. Ottó vámfellenőr Budapest, V. Béla takarékpénztári vezető Battonya, H. Ferenc dr. törvényszéki bíró Nagykikinda, H. Lehel adóhivatali főellenőr Nagylak, S. Sándor járásbíró Battonya, S. Gábor magántisztviselő Szeged, Ny. Sándor járásbíró Máriaradna, Sz. Mór vasuti tisztviselő Szeged, G. Károly adóhivatali ellenőr Zsombolya, T. Imre dr. ügyvéd Szeged, M. Károly gyárvesető Arad, B. Alfréd kereskedő Arad, F. Péter Pál földbirtokos Horgos, B. Jenő mérnök Szeged, T. Kálmán bankigazgató Arad, H. Frigyes dr. orvos.

A második levél már Szerbia belsejéből indult utnak december 8-án.

— Ünneppnap van ma, de nálunk minden hétköznapiasan indul. Reggel fél nyolckor indultunk el Szabácsból, hogy három napos meneteléssel Valjevóba menjünk. Délután fél három után értünk első állomásunkra, Loyanicára. Ez az első falu, amely utunkba esett, de ez sem mondható igazi falunak, mert összesen harminc szétszórt házból áll, amelyek egy keskeny völgyben fekszenek. Utunkról csak annyit mondhatok, hogy bokán felel erő sár borít el minden talpalatnyi helyet és minden lépésnél azt hisszük, hogy beleagadunk a sárba. Az uttól jobbra balra lövészárkok, a mióink és szerbeké vegyesen és sok-sok sirhalom, amelyekben szerbek alusszák örök álmukat. Utközben távoli morajlást hallottunk és a moraj folyton erősödött. Valahol ágyuk döröghettek...

Este öt óra után szabadban vacsoráztunk, azután örtüzeket gyujtottunk. Mi tisztek az örtüzeket körülülve beszélgettünk, találgattuk, hogy mit hoz a holnap és hallgattuk a távoli ágyuk dörögését. Azután szállásunkra tértünk: egy szalmával megtömött szűk szobában tizenkét tiszt hajtotta a slomra a fejét. Éjjel nem történt semmi és másnap reggel hatkor újból utra készültünk. Reggeli után kilenckor megindultunk és délután ötre bevonultunk Kocelyevóba. Még egy napi mars és Valjevóban vagyunk! Tegnap utunk valóságos sima aszfalt volt a maihoz képest. Helyenként térdig dagasztottunk a sárban. Menetelés közben lépten-nyomon láttunk elhullott lovakat, annyit, hogy legalább egy eszadron huszárságot el lehetett volna látni belőlük paripával. Visszatérő szerb családokkal is találkoztunk. Férfi alig van köztük, de annál több apró gyerek baktat az asszonyok oldalán. Sebesültek is jöttek nagy számmal és valamennyien Szabács felé. Szegény fiuk, kinos volt látni őket, amint a sárban bandukoltak előre előre sajjó sebbel, pihenésre vágyón...

Azóta újabb hír nem jött T. K-tól. Mi lett az aradiak kis csapatával, hol érte őket a déli határ fordulata, nem tudjuk...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: d. u. Napsugárkisasszony, este: Kallai Jolán felléptével Tótleány.

Hétfő: Kallai Jolán felléptével Varázskeringő.

Kedd: Tündér, újdonság.

Szerda: Tündér.

Csütörtök: d. u. fél 4 órakor Hamupipóke, gyermek-operett.

Péntek: d. u. Kornevillei harangok, este: Lengyelvár.

Szombat: d. u. Vörös ördögök, este: Svihákok.

Vasárnap: délután Gül baba, este: Lőcsei fehérsasszony, daljáték.

* A színház hírei. A heti műsor premierje. A drámai ensemble ismét premierre készül, kedden 22 én kerül színre Orbók Loránt, A „tündér“ című vigjátéka. A darab a vigszínház műsorából való, ahol az utóbbi hetekben aratott jól megérdemelt sikert. Kitünő vigjáték, amelynek a vigszínházban elért sikere fényesen beigazolja azt a tényt, hogy jó komikum és tartalmas szellemesség teljesen pótolja a niveautlan szellemtelen pikantériát. A darabban az egész drámai ensemble jó szerepekkel vesz részt és ez a körülmény csak fokozza azt a tényt, a valószínűséget, hogy a Tündér előadása ismét egy meleg hangulatos estével fogja gyarapítani az idei szezont. — A jó gyerekek karácsony délutánja. Csütörtökön délután gyermek előadás lesz, mely alkalommal a „Hamupipóke“ kerül színre. Az igazgatóság különös súlyt helyez arra, hogy a gyermekeknek rendezett előadás, amelyben csaknem az egész színtársulat részt vesz, fényes kiállításal és gondos előadásban kerüljön színre. Gyöző és Virág gondoskodnak arról, hogy kuplékkal és táncokkal mielő nagyobb derűt keltsenek a gyermekek között.

* Uj Psylander-képek az Apollóban. (A becsületes ember.) A mozi legnépszerűbb, legkedveltebb színésze, az elegáns Psylander Waldemár, akit Arad publikuma személyesen is megismerhetett, új filmdrámákban játszotta el a vezetőszerepet. Az Psylander-sorozat első számát hétfőn mutatja be az Apolló színház, a mely nagy áldozatok árán lekötötte a maga számára a nivós filmeket. A becsületes ember a címe az új sorozat első darabjának, amelynek egy a cselekménye, mint a kiállításán látni látni az előző bemutatott Psylander-képeket.

* A fekete ruhás hölgy parfümje. (Bűnügyi regény az Apollóban.) Az Apolló-színház figyelmes direktője újabban minden vasárnap új műsort mutat be, hogy a vasárnapi publikumának is pompás szórakozásban legyen része. Ma, vasárnap „A fekete ruhás hölgy parfümje“ című bűnügyi regény kerül bemutatásra az Apollóban. A Oheri-Bibi szenzációs szerzője írta ezt a szenzációs drámát, amelynek rendkívül idegizgató cselekményét a mozi technika minden eredeti eszközének segítségével dolgozta fel a kiváló filmgyár. A lebilincselten érdekes bűnügyi dráma mellett háborús aktuálisok kerülnek vetítésre az Apolló vasárnapi műsorán.

* A beképzett lángész. (Társadalmi életkép az Urániában.) Egy nagyon kedves, kiváló színészi drámai életképet mutat ma be a színház. Az emberiség egyik legnagyobb betegsége, a hű beképzeltséget, a nyegleséget, a magát lángésznek hívó embert mutatja be előttünk ez a kép, mely méltán sorakozik a szezon legjobb erkölcsrajzai mellé. A darab főszerepeit a mozi legkiválóbb színészei alakítják, kik mindegyike művészi tökélyű játékot produkál a kiváló darabban, ezzel is emelve annak érdekes mivoltát. Amilyen jó a slóger, épen olyan kiválóak a melléktépek is. Két szép amerikai dráma pereg le előttünk, melyek mindegyike magán viseli a vad nyugat hővő, zabolátlan, féktelen jellemét, a prairiek sivatagján száguldó lovasok szélvész gyorsaságát, a cowboyok szilajságát. Több humoros kép is helyet foglal a műsorban, úgy, hogy bátran jósolunk a színház mai műsorának, mely bármely fővárosi műsorral szemben megállja a helyét, a lehető legnagyobb sikert.

* A társadalmi férgel szenzációs társadalmi dráma legközelebb az Urániában.

A Goeben és Breslau harcái az orosz flottával.

A „Midili“ egyik matróza a Fekete-tengeri harcokról.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, december 19.

A Fekete-tengeri harcokban a török flotta főereje a két volt német hajó: *Sultan Javuz Selim* (Golben) és a *Midili* (Breston). A *Midili* egyik fezes német tengerésze rendkívül kedves és érdekes levélben írta meg hazájába a *Midili* kalandjait:

Kedveseim! Nekem még kitűnő sorom van, a humor sem hagyott cserbe. De hogy is lehetne ez, amikor olyan szép sikereink voltak idáig a Fekete tengeren.

Megint napokig uton voltunk és lövöldöztük gránátjainkat, legutóbb Peti városra. Trapezunt előtt voltunk, mikor a „Sultan Javuz Selim“-től hírt kaptunk, hogy az orosz flotta, amely hat nagy hajóból és tizenegy torpedó naszádból és rombolóból állott, az anatóliai parton egy kis török várost bombázott és az admirális szeretné, ha elégtételt szerezne az ezért. Este tíz órakor kifutottunk és másnap reggel mindenkinek jól talpon kellett lenni. Reggel hét órakor Peti előtt voltunk és ekkor süvitve keresztül repült már a levegőn az első, romlást hozó löveg. Meglehetősen közel voltunk a városhoz. Először egy nagy gözdarut vettünk célba, aztán nagy raktárokat. A szárazföldről gépfegyverekből és puskákból viszonzták a tüzelést, de mi hamar elnémitottuk ezt egy pár gránáttal és gépfegyverrel. Ekkor a szárazföldről is ütegek kezdtek tüzelni, mindig rövid volt a lövésük, de azért közel esett az én ágyumhoz. Elképzelhetitek, hogy ez különös érzés, az ember akaratlanul is arra gondol, hogy valamivel hosszabb lehet és akkor eltalál. Gyorsan néhány szalvétadtunk az ütegekre, akkor ezek is elesenedtek némileg. Egy treffert kaptunk, és ez eltalálta azt, ami a katonának a legértékesebb, az árbócon lengő zászlót, amelybe nagy lyukat szakított. Így most szép emlékünknél van és minden ütközetben ezt a zászlót fogjuk kitűzni.

Nem tudom irtam-e már nektek Noworoszyk bombázásáról. Hatalmas tüzeléssel ötven vagy hatvan petróleumtartályt robbantottunk itt fel. Széles körben, amerre csak a petróleum folyt, kigyulladt minden. Aztán tizenegy nagy gözös került sorra, többnyire olajgözök, majd nagy fa- és gabonaraktárak, a szikraállomás stb. Még a rákövetkező egész éjjelen is izzóan vörös volt az ég. „Sultan Javuz Selim“ közelről bombázta Sebastopol várát. Az oroszok több mint ezerkétszáz lövést tettek rájuk. A fogoly orosz tiszték nem tudták elképzelni, hogy egy hajó miként lehet ilyen bátor, hogy ezt a várat bombázni merje és még hozzá sértetlenül eltávozzék.

A parancsnokunk ma szabadságot adott, hogy Konstantinápolyba mehessünk. Eddig nem volt szabad senkinek se odamenni, mert nem is hisztek, mennyi kém járkal ebben a városban, oroszok, angolok és franciák. De most ugyanesak rossz dolguk van nekik itt, Törökországban, ahol a szultán szent háborút hirdetett. Most nem valami kiméletesen bánnak el a gazokkal. Konstantinápolyban még megjárja, de az ázsiai oldalon, az üzleteknek és szállodáknak, különösen oroszokénak, igazán rossz dolguk van. De ez helyes így, hogy a török részen van. Minket éltetnek az utcákon és a tenyerükön hordoznak. Ezen a héten az orosz flotta éjszaka bombázott egy török vá-

rost. Minthogy a törökök házaiban többnyire nincs világosság, ellenben a franciák házaiban fényesen ki voltak világítva, úgy ezeket vették célba és elpusztítottak még egy templomot és egy görög vitorlást is. Ilyen rossz eredményünk nekünk még sohase volt.

Reméljük, így lesz ez továbbra is; idáig még nem ártottak nekünk a gránátok. Csak őrizzék meg kedélyeteket, mint én, aztán majd viszontlátjuk egymást.

Fekete tenger, 1914. november 27.

Megint nyolc napig uton voltam a Fekete tengeren. Leírhatatlan rossz időjárás volt, folyton eső és szél, ilyenkor négy-négy órát kell az ágyu mellett állni, az embernek átfázik a lába. A nagyapánk korát mi nem fogjuk megérni. Az utolsó két napon megint szép idő van, de hideg. Itt a Kaukázus alatt, ameddig csak ellát a szem, mindenütt hó és jég. Gyönyörű látvány, ha a nap vagy a hold rávilágít a hegyekre.

Az oroszok közül sokáig nem láttunk senkit, míg végre a múlt héten szerencsénk volt szembe kerülni a flotta főerejével. Az oroszok Trapezunt felé futottak ki. Mikor mi ép Konstantinápolyban voltunk, bombázni kezdték a várost és aknákat raktak le. Hirt kaptunk róla és gözdarut azonnal a Fekete-tengerre siettünk a Bosporuson keresztül, egyenesen Sebastopol felé, mert el akarunk végni az oroszok útját, hisz gondolhattuk, hogy hamarosan visszatérnek.

Délután futottunk ki, másnap nem volt különösen szép idő. Ködös volt a tenger, alig lehetett látni. Epen ebédnél voltunk, amikor a dobokon megperdült a generalmars: gyorsan ütközetre. Persze egy pillanat alatt elkészültünk. A ködben füstfelhő merült fel, egy ellenséges hajó. Na, ezzel hamar végünk. De a ködől egyik hajó a másik után tűnt elő, hét nagy hajót számoltunk össze. Tehát az egész itt lévő flotta, azután még öt romboló, vagyis tizenkét hajó a mi kettőnk ellen. De a bátorságunkat nem veszítettük el. Nem bírtam leírni azt, ami most következett. Hajóink teljes erővel készek voltak a támadásra. A meghátrálást mi nem ismerjük, inkább mindnyájan odaveszünk Velünk szemben a hatszoros tulerőben levő orosz. Megkezdődött a tüzelés. A rossz időben nyolc kilométernyi távolságra voltunk tőlük és milyen dühvel lőtt az orosz leggyűlöltebb ellenségére. Micsoda dörögés volt, mikor megszólaltak a 305, 20. és 15-ösök. A vizet vadul felkorbácsolták körülöttünk a lövésök, nem tudtuk, hová nézzünk, jobbról, balról, előlről hátulról mindenütt viharos főrgeteg. De mi jó kedvvel láttunk a dologhoz, hisz aminek meg kell történni, ugyis megtörténik. De idáig az oroszoknak még nem volt gránátjuk a mi számunkra, egyetlen egy treffert se kaptunk. Az oroszok ellenben, úgy látszott, alaposan kaptak tőlünk, bár még nincsenek jelentéseink erről. Ütközet közben szemünkkel követhettük a vastag gránátok röplését.

Már befejezem leveletemet, még több levélre kell válaszolnom. Isten veletek!

Naptárhirdetőink

szives figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Az orosz visszavonulás veszélyei.

(A két szárny fedezi a centrum futását. — Kevés az átkelési út a Visztulán. — A nagy győzelem eredménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 19.

Az oroszok négyszáz kilométeres fronton vonulnak vissza. Elképzelni is lehetetlen, hát még kergetni a milliányi hadsereget, amely a katasztrófa elől menekül, vagy pedig épen a katasztrófájába, a megsemmisülésébe fut. Mert ha a Visztula mentéhez érve az oroszok nem tudnak megfelelő átkelési pontokat biztosítani, akkor a Visztula olyan temetőjévé válik a cár hadseregének, mint a milyenek a mazuri tavak voltak.

A német vezérkar ama egyszerű bővített mondata: Lengyelországban tovább követjük a hátráló ellenséget, azt jelenti — írja egy katonai szakember — hogy a grandiózus diadal kiaknázása folyik. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy az oroszok a négyszáz kilométeres fronton roppant súlyos körülmények közt kénytelenek hátrálni. Maga az orosz vezérkar jelentette néhány héttel ezelőtt, hogy a szövetséges seregek sztratégiai visszavonulásuk alkalmával minden közlekedési utat elromboltak. Minden ut és minden hid és átkelési szakasz fel van robbantva. El kell képzelni, hogy az esőtől, fagytól átázott terepen az ellenségtől kergetett hadsereg uttalan utakon miként jut előre. Százezer és százezer ember, ezer és ezer kocsis, nehéz és könnyű ágyu, miként mozog, hat itt — hátrafelé, mikor az üldöző és győzelem ittas ellenség a sarkában van.

— A vezérkari jelentések világot vetnek erre a kétségbeesett helyzetre. Az oroszok naponta husz kilométeres marsot szoktak tenni. Ez nem sok, tehát egyelőre lehetséges fenakadás nélkül, simán történik meg a hátrálás. Az oroszok hátrvédjei csak Pietrkownál Przedborznál fejtettek ki kemény ellentállást, de két magyar ezred vitézül harcolt velük és megkergette azokat.

Megállapítható, hogy az oroszok mindkét szárnyukat tartani igyekeznek, míg Lodz körül lévő centrumukat siettetik a visszavonulásra.

Az északi szárnyon kifejtett ellentállásnak az a célja, hogy Varsótól közvetlen nyugatra fekvő területet tarthassák, mert ha ez sikerül, akkor a front közepéről visszavonuló seregek hátrálása fedezve van. Mert ha az oroszok kénytelenek hirtelen kiüríteni a Bzura-vonulat, akkor az a veszély fenyegeti őket, hogy németek birtosítani, illetve részint carniozni akarván Varsót, abba a helyzetbe kerülnek, hogy délre fordulnak és Lodz felől futó orosz seregeket összemorzsolják háttámadással. Ezért az oroszoknak arra kellett törekedniük Galiciában, hogy a Krasno-Zaklicy vonalról előrenyomuló osztrák-magyar seregeket feltartsák, mert különben ezek az oldal irányban előretörő seregek a felső Visztula mindkét oldalán visszavonuló orosz hadak útját elvágással fenyegetik. Ez meg is történik, mert seregeink Krasno és Zaklicy közt megverték az oroszokat.

A szövetséges seregek eme egy célra történő mozdulatai okozták, hogy az oroszok az egész négyszáz kilométeres fronton visszavonulnak. Az eredmény nagyságát azonban csak napok múlva állapíthatjuk meg, amikor a vert ellenség tréningjével forszírozni kezdi a Visztulán rendelkezésre álló igen kevés alkalmas helyen az átkelést. Komoly harcok fejlődnek majd itt is, mert az oroszok kénytelenek lesznek erős hadállásokat elfoglalni, hogy az átkelés megzavarását lehetőségig megakadályozzák.

Az üldözés is olyan szívós, mint amilyen energikus volt a győzelemkiszikarása, ezért a eredmény teljes lesz.

H I R E K. LEGÚJABB.

Magyar Távirati Iroda cenzurált-jelentése.

Érkezett éjjel 3 órákor.
(Táviroda-cenzurázva.)

Kopenhága. Francia lapok azt írják, hogy a hadvezetőség nagy előkészületeket tett arra az esetre, ha a németek áttörnék az Yser vonalát. Ha a szövetségesek nem tudnák tovább föltartóztatni a németeket az Yseren átkeelésben, akkor Franciaországban ép úgy, mint Belgiumban Nieuportnál történt, nagy területeket víz alá borítanak. Az elárasztásra minden előkészület megtörtént.

Nápoly. Ide érkezett utasok elmondják, hogy Tunisz mellett negyven ezer német katonát őriznek francia fogolytáborban. A foglyokat európai francia katonák őrzik, mert a benézült tuniszi mohamedán őrök ki akarták szabadítani foglyaikat.

Szófia: Oroszország legutóbb szenvedett óriási veszteségei pótlásáról új erők behívásával kénytelen gondoskodni. Miután azonban behívható tartalékai már nincsenek, a jövő ősszel behívandó ujoncokat rendelik zászló alá.

Konstantinápoly: A óar kaukázusi utját azzal magyarázzák, hogy az orosz vezérek rossz helyzetben levő és lehangolt csapataik fölülkésítésére kívánták ezt az utazást.

Konstantinápoly: Déien teljes erővel megindultak a harcok. A törzsek egytől-egyig fegyverbe léptek és készek küzdeni a kalifa hívó szavára. Elkad tartomány föllázadt az angolok ellen.

Brüsszel: A belga kormány új memorandumban fejt ki azt az álláspontját, hogy a semlegességet az Angliával kötött szerződéssel nem szegte meg. A memorandumot valamennyi államnak megküldték, Németországnak és a monarchiának is, még pedig a két nagyhatalomnak Amerika közvetítésével.

„Eitel Frigyes király“.

(A Morningpost legfrissebb hazugságai.)

Távirati tudósítás.

Köln, december 19.

A Kölnische Zeitung írja: Külföldi jobarátaink felfedeztek egy új trónkövetelőt: Eitel Frigyes herceg — úgy mondják — magyar király akar lenni. Öregasszony beszéd, amely a piszkos Szajna vizből meríti ezt a szennyesét, de a Morningpost „magyar tudósítója“ kitergette és a milánói Corriere della Sera felakasztotta, hogy száradjon. Eitel Frigyes herceg az osztják magyar főhadiszálláson tartózkodik és abból az következik, hogy most akarja Vilmos császár „régis tervét“ megvalósítani. A budapesti újságírók mindent elkövetnek, hogy a herceget népszerűvé tegyék. Azt írják, hogy folyékonyan beszél „madjarisch“ és hogy a magyar nép óhajára egy magyar lovasdivízió élén áll. Tiszti körökben úgy nyilatkozott a herceg, hogy kinevezése lovasdivizionáriussá egy olyan háborúban, olyan ellenség ellen, amely a maga lovasságát tartja a legjobbnak a világon, élete legszebb pillanata volt.

— Megmutatjuk az ellenségnek — mondta a herceg — hogy a magyar lovasságot nem gyúlja fölül a világon senki.

— Nem árulják el ezek a tények eléggé, hogy milyen reménytel foglalkozik a német

császár és a fia? Hiszen a magyar függetlenségi mozgalom az utolsó tíz esztendőben sokszor forgalomba hozta a német prince nevét, azonban a dolognak mégis van egy bökkenője, — írják az említett lapok. — A császár mindezek ellenére népszerűtlen Magyarországon. Ő volt az, aki ugyanis Bosznia-Hercegovina annektációja idején, amikor a monarchia már az európai háborúra készülődött és a magyar ellenlélek a hadikölesön szaporítása ellen harcolt, Bécsben kijelentette, hogy a hadsereg teljesítését mindenáron keresztül kell hajszolni és az ő parancsára történt, hogy az ellenzéklet a magyar parlamentből kizárták. Még gyűlöltebbé vált a császár azért, hogy nem akadályozta meg, hogy az oroszok betörjenek a Kárpátokba és elpusztítsák az országot. Azonban míg az öreg Ferenc József császár él, Vilmos császár terveit csak légvárok lesznek.

Háromszáz a karácsonyfa alatt.

Hegedűs Edéné karácsonyestje.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 19.

Hősök, akiknek homlokán kibuggyant a forró piros vér, harcosok, akiknek lábát szaggatta meg a gránát, karjukat tépte fel a srappell, akik a gyilkos tűzben vagy az orvos amputáló keze alatt férfiak maradtak, most az aradi várban a gyermekvagyak érzésével várják a fehér ünnepet, a szeretet napját: a karácsonyt. Hegedűs Ede alezredesné, ahogy jár a betegek között, olvasnak a szeméből. A gondolatnak szárnyai vannak, talán a terve sem maradhatott titokban. Sejtik már a katonák, hogy a vár kloroformszagú ispotályában is ünnep lesz karácsony estéjén. Távoli vidékek apró bogárhátú házak szentélyének képe elevenedik föl a katonák lelkében, ahol édes tapsikoló kis ártatlanságok állják körül a karácsonyfákat s a gyermekekre a megennyhűt édesanya szeme néz mosolyogva, egy-egy feltörő sóhajban odaszáll a lelke, vajon milyen ünnepe van a katoná édesapának. Ahány beteg fekezik a kórházi ágyakon, annyi a gondolat, a rajz, a képzelet a karácsonyról s amikor Hegedűs Edéné jóságos szókkal meg-megáll egy-egy beteg ágyánál, már tudják azok, hogy aki a jóságnak annyi jelével kedveskedett, a szeretett ünnepére is tartogat valamit.

Hegedűs Edéné karácsony estéjén háromszáz ember számára gyújt karácsonyfát. A fényhez, az öröm ünnepéhez, a szemek mosolyához, meghívja Arad város jólelkű közönségét és ez uton is kéri a közönséget, aggasson egy-egy aranyos diót, karácsonyi gyertyát vagy zászlócskát arra a karácsonyfára, amely alatt felútt férfiak szíve dobban meg gyermekes boldogsággal. Egy-egy kis csomag cukor, cigaretta, alma és apró csecsebecse templomot varázsol a kórház s. obójából s e templomra, ha elszólednek e nagy gyermekek, őeg sorban is hálásan gondolnak.

Arad kereskedői, minden szép gondolatnak segítői, járuljanak egy-egy ajándék-tárggyal háromszáz ember karácsonyfájához. Ha mindenki ad valami próbát, megtelik a hatalmas fa alja ajándékkal és háromszáz ember szíve hálával.

Mindenki gondoljon jó lélekkel az ünnepre, szeretettel azokra, akiket érdemes szeretni és hogy megvalósulhasson a szép gondolat, az ajándékokat mihamarabb küldjék Hegedűs Edéné alezredesné címére a várba.

A háromszáz sebesült katonának diszitendő karácsonyfához nemes ajándékaikkal eddig az itt felsorolt cégek járultak hozzá: Matzky Károly, Mihályi Gyula, Frank József, Varga N. András, Wild Ferenc, Eles Armin, Hoffmann Ottó, Weisz Mór és Fia, Nagy Farkas, Dürr Gusztáv, Fürber Lajos Birkenhauer M., Záray Géza, Popper Károly, Nyáry Testvérek, Weisz Dávid, Krausz Paulin, Schwarz Simon Fia és T. Messer Armin, (Pankota), Földes József, nyug. Máv. kalauz, Miklós József, nyug. Máv. fékező.

— Karácsonyi ünnepély. Az aradi Erdélyi-uti óvoda karácsonyi ünnepélye 23-án d. u. 3 órákor lesz, melyre az érdeklődőket szívesen látja az intézet vezetője.

— Az egyiptomi khedive Bécsben. Bécsből jelentik: Abbas Hilmi pasa, az egyiptomi khedive két nap óta kíséretével Bécsben tartózkodik és az Imperial-szállodában vett lakást. A khedive ellen a nyár derekán Konstantinápolyban merényletet követtek el és két golyó még ma is benn van a balkarjában. Most Röntgen-sugarakkal vizsgálattja sérült karját és mindaddig, amíg teljesen ki nem gyógyul, Bécsben marad. Arról értesülünk, hogy tegnap meglátogatta Berchtold gróf külügyminisztert és hosszabb ideig konferált vele. A külügyminiszter a konferencia eredményéről jelentést tett Schönbrunnban Ő felségének. A khedivét a tegnapi nap folyamán meglátogatta Széchenyi Lajos grófot, aki esztendőkön keresztül követünk volt Kairóban és meglátogatta még Slatin báró pass titkos tanácsos, akivel a khedive hosszasan tanácskozott az egyiptomi és szudáni helyzetéről.

— Czakó Ambró dr. a Kölcsey Egyesületben. A vasárnapi Kölcsey felolvasás elővárákozás teljesen néz az aradi művelt közönség. Czakó Ambró dr., a zirci cisztercita rend nagytudása, fiatal tagja, ki jelenleg a kaja főgimnázium tanára, lesz az előadó. A cisztercita rend Magyarország egyik legnagyobb műveltségű papirendje, amely már sok kiváló tudóst adott az országnak. Nagy vagyonokkal most is előljártak a hazafias példaadásban, mert a hadikölesönre egy milliót jegyezték. Czakó Ambró dr. egészen fiatal ember még, de pszichológiai kutatásai révén ismert neve van a tudományos körökben. Freiburgi és bécsi tanulmányait a zirci világhírű, a legkritikább kéziratokban is gazdag könyvtárban buvárodásával gyarapította, úgy, hogy a most meglévő nagyszabású műve, a „vallás lélektana“ az ősmert, kiváló pszichológusok közé emeli. Előadása „örténelmi materializmus és a háború“ is lélektanilag fogja az időszerű problémát megvilágítani. Czakó dr., a fiatal ciszterci paptanár, nemesak egyházát, de az oaberrisegét szolgálja, mert a tudomány gyarant minden művelt ember vallása. — Az előadást Heppesné-Harmath Józsa szavalata és Csál E'emer zongorajátéka előzi meg. Az érdeklődéssel várt Kölcsey-zsúr délután öt órákor kezdődik.

— A karácsonyi fegyverszünet. Rómából jelentik A Corriere della Széranak: A pápa újból megkísérelte, hogy karácsonyra a hadviselő felek között fegyverszünetet létesítsen. A vatikán előterjesztése kedden ment el a hadviselő hatalmakhoz. A pápa azzal a kérélemmel fordul a hatalmakhoz, hogy karácsonyra 48 órai fegyverszünetben állapodjanak meg. Az oroszok esetleges kifogásainak azzal akarják elejét venni, hogy az orosz karácsonyi ünnepekre hasonlóképen fegyverszünetet fognak létesíteni.

— A karácsonyi személyforgalom lebonyolításának az elősegítése az A. C. S. E. V.-on. Az aradi és esanádi egyesült vasutak igazgatósága a karácsonyi ünnepekre utazó közönség kényelmének az előmozdítása érdekében a jelenleg közlekedő személyszállító vonatokon kívül az alább jelölt napokon a következő külön motorvonatok közlekedését határozta: Folyó hó 22., 23. és 24-én Aradtól Szegedig a 19. számú motorosvonat, amely Aradról indul délután 2 óra 25 perckor, Szegedre érkezik este 6 óra 30 perckor. Ugyanezen napokon Szegedtől Makóig a 22. sz. motorosvonat, mely Szegedről indul este 7 óra 16 perckor és Makóra érkezik este 8 óra 46 perckor. Folyó hó 23., 24. és 25-én Makótól Aradig a 14. sz. motorosvonat, amely Makóról indul reggel 7 óra 11 perckor, Aradra érkezik délelőtt 10 óra 11 perckor. Ezenkívül gondoskodott a vasut igazgatósága azirant is, hogy az összes személyszállító vonatok a lehetőség szerint leggyorsabb személykocsikkal megerősítve,

— Mit kell fenni ellenséges megszállás esetén? Tiszta István gróf miniszterelnök az állami, törvényhatósági és községi hatóságoknak ellenséges megszállás esetében követendő magatartásáról egy régebbi rendelet módosításául a következőket rendelte el:

— Városokban és községekben a közrendet fenntartó közegeknek és a velük közvetlenül rendelkező tisztviselőknek székhelyüket mindaddig nem szabad elhagyniok, amíg az ellenség a város, vagy község belterületének közvetlen közelébe nem érkezett. Ekkor ők is visszavonulhatnak. Ezen rendelkezés városokban a főkapitányra s általa kijelölendő anyi tisztviselőre és rendőrközögre vonatkozik, amennyi a rendőri szolgálat fenntartására elkerülhetetlenül szükséges. Városok polgármesterei, valamint nagy- és kisközségek bírái és jegyzői, illetőleg ezek helyettesei az ellenséggel való esetleges tárgyalások és közvetítés végett az ellenséges megszállás egész időtartama alatt helyükön maradni kötelesek, amennyiben ezt az ellenségnek a hadviselési szabályokat sértő erőszakos magatartása lehetlenné nem teszi. Helyén maradni köteles továbbá a kórházak és a nyilvános jellegű kórházak orvosi személyzetének annyi tagja, amennyi az elhelyezett betegek gyógykezelésére teltétlenül szükséges. Ezeknek számát és személyét a polgármester, kis- és nagyközségekre nézve a főszolgabíró állapítja meg. Az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezés foganatosításánál arra kell törekedni, hogy az ellenséges megszállás ideje alatt a lehetőséghez képest olyan egyének maradjanak helyükön, akik a védköteles kort (42-ik életévüket) meghaladták. Kinnélfogva ha az előbbi bekezdés értelmében helybenmaradásra kötelezett valamely egyén 42-ik életévét még el nem érte, helyettese ellenben 42-ik életévét már meghaladta, a helyettesnek kell az ellenséges megszállás ideje alatt helyben maradnia. A fent elősorolt hatósági személyek közül olyanoknak, akiknek helybenmaradása valamely kivételes körülménynél fogva különösen veszélyesnek mutatkozik, a főispán engedélyt adhat a távozásra. Ez esetben azonban helyettesítésükről a lehetőséghez képest gondoskodni kell. Senki sem kényszeríthető a község, vagy város belterületén való maradásra olyan időben, amidőn e terület valamely csata színhelyévé válik. A csata megszüntével azonban valamennyi tisztviselő a jelen rendelet rendelkezéseivel képest tartozik eljárni. Ez a rendelet azonnal hatályba lép.

— Kitüntetett tűzoltók. A máriaradnai önkéntes tűzoltó testület öt tagjának a napokban adták át a 25. évi önkéntes tűzoltói szolgálatért adományozott királyi díszérmekeket. A kitüntetés átadása díszközgyűlésen történt, amelyen Salacz Gyula főszolgabíró elnökölt. A főbíró beszédet mondott a kitüntetettekhez, ezek nevében pedig Szmolinszky József parancsnok köszönetet mondott, Priszler Ágoston záradékonk a radnai tűzoltó testület önfeladkozó működését méltatta. Az érmekeket Lakuda János járási tűzren-dészeti felügyelő tűzte föl a kitüntetetteknek.

— A gróf Üchtritz-Amadé Emőné védnöksége alatt álló Aradi Gyermekotthonok Egyesület december huszonkettedikén délután három órákor a városnáza első emeleti termében ruhakiosztást rendez. A jótékony egyesület ez alkalommal százhat gyermeket lát el téli ruhával.

— Köszönetnyilvánítás. A vagonnyári tartalékkórház köszönetet mond az alant követhetőeknek, kik szívesek voltak adományukkal sebesültjeinket megajándékozni: Uzsonnát adtak: Vlas Jánosné, Balogh Józsefné és nővére, Patáky Rozsáné, Verner Sándorné, továbbá adakoztak: Grünhut Samu, Fischer József, Engel Gyula, Varga N. András, Vindics Ilonka, Szép Rózsi, özv. Wittenberger Izidomné.

— Elszámolás a katonák meleg ruháira vezetésem alatt történt gyűjtésről: a.) első számadás szerint urinók által érvényesített gyűjtőlevelek összesen befolyt és elszámolt összeg 4154 korona 60 fillér, b.) saját gyűjtésem eredménye a mai napig 2767 korona 02 fillér, fösszege eddig 6921 korona 62 fillér. Ezen összeghez járul azon nagy érték, melyet a jószívű adakozók által természetben (bősapka, meleg ruhanemű stb.) adományozott tárgyak képeznek, a melyek megközelítőleg legalább 3000 koronát képviselnek. Oly eredmény ez, mely önmagát dícséri s a mely élénk bizonyítéka a hadakozó véreink iránt táplált igaz, meleg szeretet és érdeklődésnek. De hogy a dülő hars nem enged megállást, sőt a további gondoskodást igényli, közlöm a térparancsnokságnak hozzám intézett levelét, melyet a további gyűjtés sikere érdekében szóról-szóra ismertetek:

„Cs. és kir. katonai állomásparancsnokság Arad. Nagyságos Dr. Műlek Lajosné született Vertán Ilona urnőnek, az „Erzsébet” rend tulajdonosa. Kipadhatatlan kincsek forrásából halás köszönettel vettem nagyságod jóvoltából újólag a mellékelt kimutatásban foglalt téli ruhaneműket és felszerelési tárgyakat: az előbbi küldeményt, mely épen jökor érkezett, már elküldöttem a 33-asoknak az északra fekvő határra, s részesült ebből a 3. hu. zászló 100 embere (s a 28. vadászászlóalj 400 embere is, míg a ma vett küldeményt pár nap múlva küldöm el. Az ég áldását kérve nagyságod további bámolatot keltő működésére, maradok alázatos szolgája Hegedűs s. k. alezredes.

Ez a levél igazolja, hogy az eddigi gyűjtések mily áldásosak voltak, de igazolja azt is, hogy megállani nem lehet. Folyton szállítónak csapatokat a határra s bár a hadvezetés igyekszik a meleg ruha igényeket lehetőleg kielégíteni, de a nagy szükségletet nem képes fedezni. Ezért szükséges a társadalmi segítség. Midőn azért hálás vagyok, hogy a befolyt összegek a felülvizsgált és jóváhagyott 681-50 jegyek alatt okmányilag igazolt számadatok szerint (nám bármikor betekintésű) mind kiadva lettek s a meleg ruhák a térparancsnok ur rendelkezésére bocsátottak, ki azokat a katonák közvetlen használatába adta, midőn kiemelem, hogy kiosztott így eddig 1018 meleg ing, 1045 meleg alonadrág, 109 hőkötő, 585 bősapka, 78 pár lábszárvédő, 619 pár érmelegítő, 718 pár kezyű, 12 swal, 645 pár harsnya és 414 pár kapec, 20 mellvédő, 96 fannell kabát, 6 pár fülvédő, 44 zsebkendő, 12 szőrme, 2 pár hősiema, 34 pár eszma, 8 mellény, 2 nagykabát, 7 törülköző, 9 könnyebb ing, 102 nagy bunda (suba és vasuti.) Midőn ezeket kiemelem, teszem ezt azon meleg kéresem kaposául: ne álljunk meg az adakozással, ha van cél, melyet nem szabad szem elől tévesztetni, úgy a katonák meleg ruháztatással való ellátása, kivált és elsősorban az. Adakozunk! Akar pénz, akár természetbeni adományokat elfogadok és a jövőben is rendelkezési helyére jutatok. Nem ismerlek idő akadályt, úgy táradtságot. Bármikor szívesen fogdom az érkező adományokat. Küldjék hozzám. (Salacz-utca 2. szám.) — Dr. Műlek Lajosné.

— Egy község a sebesült katonáknak. Megható tanujelét adta a hazaszeretnek Kétégyháza község, mikor a Vörös Kereszt által fenntartott Darányi János-utcai tartalék kórház sebesültjeinek ellátásához a legnagyobb készséggel és hazafias buzgalommal hozzájárult adományával. A község földesurától Almássy Dénes gróftól kezdve a legszegényebb anyagi viszonyok között élő polgárig mindenkisietlett megajándékozni a hazaszeret. Fogadják a nemesszívű adakozók ezton is az ellenség halás köszönetét. Köszönetét fejezi ki továbbá az elnökség a Nadasdy Tamás gróf nagyratrosi gazdaságának a beküldött 12% zsák lisztért és 8 drb. birka húsfőrt is. Özv. dr. Varga Györgyné elnöknő.

— Házasság. Rigler Kálmán dr. Magyar Államvasuti fogalmazó t. hó 19-én házasságot kötött özv. Anpád Harkáné szül. Nagy Jusztip urnővel.

— Agyonlőtt áruló délvidéki ügyvéd. Marosvásárhelyről jelentik: Körülbelül egy éve szerzett ügyvédi diplomát Marosvásárhelyen Topavica Simon dr. óbecsei ügyvédjelölt, aki vizsgálja előtti ott tartózkodása alatt hosszabb időn át ismeretes tagja volt az idegenből ideérkező és hónapokra letelepedő aranyifjuságnak. Akik érintkeztek vele, tudták, hogy fanatikus szerb nacionalista, de azt a rettenetes és galád eltévelyedést, melyre magát ragadtatta s mely megérdemelt sorsára juttatta, aligha tétélezték fel róla. Topavica egy marosvásárhelyi ismerősét az Óbecséről kapott levélben arról értesítették, hogy a magyar törvényekre felesküdtött fiatal fiskális a mozgósítás alkalmával hazaarulóvá lett, átszökött Szerbiába, ahol úgy látszik, kiváltképpen megbecsülték az árulót, mert kapitányi ranggal harcolt ellenünk. Belgrád bevételekor, amint az óbecsei híradás mondja, Topavica Simont a véletlen csapatok kezére juttatta. Elfogták s mint olyan katonaszökevény, aki fegyvert fogott hazája ellen, statáriális uton agyonlőtték.

— Adományok a katolikus egyesület kórházának. Megható az a kevesek ügyeire s mely részvétel párosul szíves szeretettel, melylyel melegen érző közönségünk a nagy szorongatásokban beteges fekvő s gyógyulást kereső katonáinkat körülvezi. Tudjuk, hogy az hazafias közelettség, de a közelettségnek ilyen módon szerzett s a legelőbbi egyetemességgel való teljesítő ere csak emelkedett lelkek képesek. A katolikus egyesület kórházának vezetősége halás eism. tess. szolgálatról a lelki emelkedettségéről, midőn nyilvánosan és általános köszönetnek kifejezése mellett nyújtotta a hozzá újabban beérkezett nagy számú adományokat, a nemesszívű adakozók részéről. — Báró Bihály Antalné 20 koronát, Steinitzer Jenny 5 koronát, özv. Pótcz Lászlóné 10 koronát, Geray Józsefné 30 koronát, batonyai Oltáregyesület 30 koronát, Weisz Zoltánné 10 koronát és Sankóka Jussztánné (Máramarosszigetről) 20 koronát. Mindezeket adták: Dr. Z. er. Gizella, Krómer József, Prolich Istvánné, Halmay Andorné, Färber Károly, Róza Magda és Vátrányi Janka. Ruhanemű adományoztak: Özv. Jankófy Zoltánné, özv. Králitz Alajosné és Pótcz Dársóné. A kórházban felállítandó karácsonyóra adakoztak: A minorita rendház 100 koronát, Adler Andor 5 koronát, Steiner Jankó 10 koronát, özv. Mészáros Lászlóné 8 koronát, Gulányi Rozsáné 10 koronát, özv. Nadler Alajosné 3 koronát, Weisz Zoltánné 2 koronát. Ezenkívül a minorita rendház a kórház céljaira 40 üveg bort adományozott.

— Unitárius istentisztelet és áldozat a székelyekért. Az aradi unitárius egyházközség az idén is megünnepli a karácsonyt. Ezton harmadnapján, december 27-én, vasárnap délelőtt 11 órákor tartják az istentiszteletet a luteránus templomban. Az ünnepi szentbeszédet Jozan Mihalos budapesti unitárius esperes, az ismert nagyírú főpap tartja s ő osztja ki az urvasorát is, melyben mindenkinek részt vehet vallásolokozati különbség nélkül. Ezen ünnepi istentisztelet alkalmából fegyverünk győzelméért is áldoz a kis egyház, melynek székely fiait most két nagy harcúton viszik előre szebbnél szebb dicsőséggel a nemzet zászlót. Kérjük a hazafias hivatelt, jöjjenek minél nagyobb számban imádkozni értük.

— Az aradi sebesültek karácsonya. Az a közvetlen, megleghangu felbivás, amelyet Vasárhelyi Janka, az aradi Vörös Kereszt Egyesület elnöknője intézett Arad város társadalmához, visszhangra talált s máris tekintélyes összegre rugó adományokról számolható be az elnökség az e heti kimutatásában. Ha a publikum áldozattérsége még újabb adományokban is megnyilatkozik, úgy mi sem áll utjában annak a szép, lélekbeszóló idea megvalósításának, hogy az aradi sebesült harcosok karácsonyát otthonossá, meleggé tegyék s legalább néhány rövid órára elleledtesek velük szomorú helyzetüket. Az újabb adományokat is Vasárhelyi Janka elnöknő címére (Ferdinánd-utca 3.) kéri küldeni a Vörös Kereszt Egyesület vezetősége.

— Pénzadományok az aradi Vörös Keresztnek. Az aradi vöröskereszt egylethez újabban a következő adományok érkeztek: Özv. Prorok Anna és özv. Ambrózy Béláné 6 kor., N. N. 100 kor., Aradi Lloyd-társulat karácsonyra 100 kor., Lengyel-Böbi és Busi B.-Sebes 2 kor., Höflich Schwarz-fogadás fejében 1 kor., Osztr.-Magyar bank aradi fiókjának tisztviselői karácsonyra 30 kor., Rózsa Imre Boros Vida ravatalára szánt koszoru megváltása címén 20 kor., N. N. 1 kor., Özv. Patak Emilné 6 kor. és u. a. katonák karácsonyára 4 kor., Kuklai Viktoria saját maga készítette és kisorolt tálkendőért 52 kor. 50 fill. Kovács Vincéné 10 kor., Hann Alajosné 10 kor., Sasok osztálytársasága nevében Aradi Márton, Réthy László ravatalára szánt koszoru megváltása címén 23 kor., Lachmann Frigyesné 10 kor., özv. Krausz Ferenccé 20 kor., Taugner József és neje 20 kor., Wirnhart Tivadarné 20 kor., Szeberényi János acev. főellenőr 10 kor., Fogassy Gyuláné B.-Sebes 10 kor., Pálffy István 15 kor., Beretvás és Sarlós budapesti cég Salgó Bandika ravatalára szánt koszoru megváltása címén 30 kor. A sebesültek karácsonyára még a következők adakoztak. Dr. Baross Lajos 200 kor., Trepka Erichné 50 kor., Temesváry Jakabné 10 kor., Kohányi Róbert 5 kor., Spitéler Olga, Ilus, János, Aranka és Vilmos 25 kor., özv. Varga Kálmáné 4 kor., Guta József, a felsőbb leányiskola igazgatója a növendékei által készített újabb melegruha küldeményvel ajándékozta meg a vöröskereszt útján a hadbavonuló katonákat. A nagylelkű adományokért ezúton mond hálás köszönetet Vázarhelyi Janka, elnöknek.

— Az aradi izr. jótékony egyesület által kibocsátott felhívásra újabban a következő adományok folytak be: Leopold Zsigmond 20 korona, Schreyer Viktor 10 korona, Löbl Gyula 10 korona, Nemess Géza 10 korona, Mayer Dániel 10 korona, Leichter Lipót 10 korona, Pellák Vilmos 10 korona, Kohn József 5 korona és Pollák Arnold 5 korona, mely adományokért köszönetet mond az elnökség. — Az izr. népkönyha részére az elmúlt héten özv. Mandel Ignácné 10 korona, Grünbaum Leoné 20 korona, dr. Löwinger Miksáné 10 korona, özv. Csillag Lajosné, 10 kor.-t adományozott, mely nemesszívű adományokért köszönetét fejezi ki az elnökség. A népkönyhában a jövő héten dr. Radó Károlyné, Faragó Rozsóné és dr. Vágvölgyi Lajosné lesz szíves a védasszonyi tisztet ellátni.

— Köszönetnyilvánítás. A Chanuka-ünnepély alkalmából a következők adakoztak az aradi izr. árvaház növendékei részére: dr. Rosenberg Sándorné, özv. Schulhof Károlyné, Leopold Zsigmondné, Guttmann Samuné, Kohn Henrikné (Kizindia), özv. Leng Jakabné (Hollószeg), Lengyel Tivadar. Ezenkívül Schwartz Hermanné, Kuttin Gyuláné és dr. Keppich Jakabné urnók oszonnánál vendégelték meg az árvákat. — Mindezen nemesszívű adományokért úgy a maga, valamint az árvák nevében hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— Az Aradi Patronázs Egyesület vezetősége ezúton azon kérelemmel fordul a nemesszívű közönséghez, hogy az egyesület által tartott fiatalok menhelyébe (Orczykóca 27. sz. a.) elhelyezett, részben hadbavonultak gondozás nélkül maradt, továbbá elgyógyult gyermekok karácsonyjára, tehetség zriaat, adakozni sziveskedjenek, hogy ez által azok a szerencsétlenek is, akik távol vannak a szülői szív melegétől, karácsonyi örökökben részesülhessenek.

— Gyászmise. A szerb harctéren hősi halált halt Sarló István 33. gy. ezredbeli zászlós lekiüdvéért az engedelmű szent miseműködés december 21-én délelőtt 10 órakor fog főtisztelendő Minorita-átlak templomában az úr urának bemutatlatni.

— Kétezer sebesült ágy Aradon. Edes hazánk szent ügye, újabb és újabb áldozatokat vesz önfeláldozó derék harcosaink sorából. A sebesültek száma szaporodik és újabb és újabb áldozatokat kér a közönségtől is. Az aradi Vörös Kereszt Egylet elhatározta, hogy még kétezer ágyat állít fel Aradon drága sebesülteink számára. Kétezer ágy! Ez újabb enyhülést, újabb gyógyulást, köhyebbülést jelent azok számára, a kik vért, életet, fáradságot, szenvedést nem sajnálva küzdöttek mindnyájunk javáért. De ezeket az ágyakat fel is kell szerélni. Kétezer sebesült rongyokban érkeznek: fel is kell ruházni, fehérneművel ellátni kell őket. Hogy kétezer új szeretett vendégünk jól érezze magát nálunk, a mi városunkban, a mi szeretetünkben: ehhez Arad nemesen érző közönségnek kell újból és újból hozzájárulnia. A Vörös Kereszt varroda kéri Arad nemesszívű polgárait, hogy nyissa meg újból erszényeit a sebesültek javára, és járuljon bármily esekély összeggel is az új kórházak felszereléséhez. Ugyiszintén szeretettel kér régi vásznat, használt fehérneműt, harisnyákat, és több ilyen nélkülözhető dolgot drága betegeink részére. Az adományokat szeretettel köszön és hírlapilag nyugtázza a Vörös Kereszt varroda, Zrínyi utca, Bohus palota.

— Adományok egy kis sebesültnek. Az aradi Patronázs egyesület által fenntartott fiatalok menhelyében tartózkodó, gradeki harctéren megsébesült s ide szállított Fischer Mihály lengyel fiatalok részére Vortán Istvánné, dr. Weraerné (Pankota), Komponásné, Rosenthal Sámuelné és Pálmai Lajos dr. ruha és fehérneműt, Kocsi Dániel 2 koronát adományoztak. A nagybocsú adományokért ez uton köszönetet mond az Aradi Patronázs egyesület nevében Urbán Iván elnök, Keller Lajos titkár.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi polgári leányiskola épületében levő kórház sebesülteinek ellátásához a következő nemesszívű adományozók járultak. Hetenkénti uszonnákkal: özv. Balás Istvánné, Berta Béláné, Bechnitz Aborné, Beres Zolma, Breitmayer Irén, özv. Bodrodhy Károlyné, Csécsy Imréné, Darányi Jánosné, Farkas Ernőné, Fürber Józsefné, Gersy Józsefné, Hartmann Béláné, Hamza Dezsőné, Hajós Árpádné, Hajdu Jánosné, Katona Béláné, Kánya Gézáné, Kruosz Bálintné, Kristyóry Sándorné, Lajtényi Sándorné, Karesay Valérné, Mály Józsefné, Nikolicus Gézáné, dr. Polónyi Jenőné, özv. Palkó Lajosné, Pop Vilmosné, Püsköstyéné Simon Mili, Réthy Viktor, Reiber Emilné, Rosenfeld Hermanné, Soós Jenőné, Schill Józsefné, Steiner Ferencné, Szacsway Zsigáné, özv. Simay Istvánné és leányai, dr. Schreiber Vilmosné, dr. Schmidt Jánosné, Timkó Lajosné, Varjassy Árpádné, Vargha Imréné, Weisz Endréné, dr. Vizer Lajosné, Vincze Endre, Zeikopiskyné. — Időközi uszonna- és élelmiszer-adományokkal: Ambrozovits Béláné, Bakonyi Károlyné, özv. Dabó Lászlóné, Abray Lajosné, Fint Lajosné, özv. Groszmuth Józsefné, Fodor Gyuláné, Fekete Iréné, Hoffbauer Olga, Hóhs Béláné, Hoinrich Sándorné, Hady Gyuláné, Illéssy Viktória, özv. Hegedüs Lászlóné, Joanovits nővérek, Kuszalik Józsefné, Kneffel Lajosné, Matzky Károly, özv. Marchall Lajosné, Müttermaüller Józsefné, Nachtnóbel Ödönné, özv. Ortutay Gyuláné, dr. Parecz Béláné, dr. Visky Pálné, dr. Leitner Ernőné, Rozsnyay testvérek (bőséges adománnyal), Solymosán Ilésné, Stampfel Györgyné, Scholtz Róbertné, Tagányi Gusztávné. A polgári leányiskola tantestülete és többen, kiknek neve ismeretlen maradt. — Pénz-adományt juttattak: Andrássy Istvánné, özv. Boros Bébiné, Darányi Jánosné, Hajós Árpádné, özv. Hegedüs Lászlóné, Hoffmann Lászlóné, Jakab Janka, Kabdebó Lajos, Leopold Zsigáné, Marinkovits Mária, Papp Lajos, Tagányi Gusztávné, Varga Imréné és a polgári leányiskola IV. b. osztálya. A nemesszívű adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond és további támogatásukat kéri Simon Karolin polg. isk. igazgató.

— Olcsó ékszerek alkalmi vételek folytán arany, briliáns, gyémánttárgyakat és órákat igen olcsón nagy választékban árúsít Waldmann I. ékszerszemes, Szabadság-tér 14. sz.

— Az orvosi tudomány szenációja. Philadelphiából feltűnést keltő orvosi esemény híre érskzik. Az ottani methodist Episcopat Hospitalban a mult napokban olyan érdekes, ritka és nehéz operációt végeztek az orvosok, aminő eddigelé még nem történt. A szenációs műtétet Hammond L. I. dr. professzor végezte számos északamerikai és kanadai orvostekintély jelenlétében és közreműködésével. Arról van szó, hogy a beteg vesét eltávolítsák és egészséges vesével pótolják. Ezen szenációs operációnál sikerült egy előző napon elhunyt férfinak a veséjét megszerezni, amelyet az operált, súlyosan szenvedő ember szervezetébe, a kivágott beteg vese helyébe nagy gondossággal illesztettek bele. A beteg szerencsésen átesett az operáción és a biztos gyógyulás felé halad. Az orvosi tudomány valóságos esodákat produkál és a Tolnai Világlexikona első kötetében feltűnő érdekességgel tárgyalja az anatómiai részt, oly meglepő népszerűen és pompás képekkel, hogy lehetetlen végig nem olvasni, ha belefogunk. Tudvalevőleg Tolnai Világlexikona 25 kötetből fog állani 16,000 oldalon, 30,000 képpel és Tolnai Világlapja előfizetői jóformán ajándékkal kapják ezt a remekművet, jóllehet bolti ára kötetenként 20 korona.

— Pótvásár Marosborsa községben. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdeklődőket, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur megengedte, hogy Marosborsa aradmegyei községben a folyó évi október hó 25-ére esett, de elmaradt országos állat- és kirakóvásár helyett folyó évi december hó 20-án pótvásár tartassék.

— Hét nap. Rövid idő uzebár hét nap mégis milyen fontos időszakot jelent a karácsonyi ünnepek alatt. A nagy, hatalmas tolongás, a várva-várt igazi forrágom szindus képében, ilyenkor játszódik le, a városok békéjében. Megindul az emberáradat és a keresdők, bár a nehéz munka az övék, örömmel látják, mint telik az üzlet vásárlóközönséggel. Természetes, hogy ezen mozgalmas napokban, a legnagyobb diadalt azok az áruházak ülik, amelyek a sok játék- és ajándéktárgyakat elhitják a karácsonyfa alá. Vezető szerepe van Fischer Simon Nagváruházának, Szabadság-tér 12. sz. alatt. Ha betekintünk ebbe a ragyogó helyiségbe, büszke örömmel telünk el, mert azt látjuk, hogy bizony már nagyváros számba megyünk. December 20-ikán, vasárnap egész nap nyitva lesz az Áruház. 1985

— A városligeti vendéglőben tudvalevőleg hetek óta működik az ott berendezett tartalékkórház, amely már meg is tett sebesültekkel. Az aradi kórházak paraecsnoksága ez uton is közlést teszi, hogy a városligeti kórház rendszer sebesült kórház és nem járványkórház.

— Képeskönyvek, ifjusági iratok és mesés-könyvek, díszmunkák, zeneművek, diszlevél-papírok, festék-dobozok, kifestő-könyvek, emlékkönyvek, lev. lap-albumok, olajfestmények, karácsonyfadíszek, imakönyvek stb, stb. legolcsóbban KERPEL könyvkereskedésében szerezhetők be. Ugyanott a legelegánsabb, divatos névjegyek is megrendelhetők. 411

— Karácsonyi és ujévi alkalmas ajándékok, elegáns női táskák, uti készletek, bőrdobok, fésű- és manikűr-garnitúrák, játékszerek, társasjátékok s más ajándéktárgyak nagy választékban és legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél, Arad, Andrássy tér 16.

— A háborura való tekintettel igen szolid árakban árúsít briliáns, gyémánt, platina, arany- és ezüst ékszereket, ezüstműveket és órákat Igaz Sándor ékszersz, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321. sz.

— **Figyelem!** Minden vevő, ki bevásárlását **Vas Sándor és Társa drogériájában** Andrassy-téren eszközöli, vásárlása mellé egy eszinosan kiállított szalvéta-gyűrtűt kap ajándékba. Telefon 1026. 5852

— **Grallert J. és fia ékszerész, Andrassy-tér 22.** Karácsonyi ajándékokat a háborús viszonyokra való tekintettel lezállított árak mellett árusít mindennemű briliáns, gyémánt és aranyékszereket. Nagy ezüsttáru raktár rendkívüli olcsó árakban.

— **Felhívjuk** lapunk olvasóinak szíves figyelmét **Gábor Miklós cukorka-üzletének** lapunk mai számában levő hirdetésére. 5879

— **A háború aktuálitása.** A jó és olcsó bevásárlási forrás Aradon a Színházi Versenybazarban található, ahol már megkezdődött a nagy karácsonyi vásár az e célra külön átalakított emeleti óriási termében. Külön játék-baba klinika. Tekintve a mai viszonyokat, a nálam vásárolt babákat a legmérsékeltébb árban javítom. **Színházi Versenybazar.** 5767

— **Jön Waldemár Psylander az Apollóba.** 5882

— **Nagy karácsonyi vásár Kerpelnél.** 411

A diadalmas német flotta.

(Vilmos császár a haditengerészetért. — Másfél évtized munkája. — Az első tengeralattjáró. — Tirpitz admirális.)

Az Aradi Közlöny tudóstíjaitól.

Arad, december 19.

Még a nagyjelentőségű északi győzelmi hírek, Hindenburg seregének diadalai sem tudják elfordítani az érdeklődést a német flottától, a mely ugyanazon a napon, a mikor a lengyelországi harctéren döntő csapást mértek a németek és osztrák-magyar csapatok az orosz milliók hadseregére, ugyanazon a napon kiküldte hajóit az Északi-tengeren keresztül az angol partok elé és három pompás angol kikötővárost bombákkal árasztott el, az üldözésére sielő angol torpedóhajók közül hármat elpusztított. Néhány nappal előbb pedig a Scharnhorst, Gneisenau, Leipzig, Nürnberg és Dresden hősi harca a Falkland-szigeteknél negyven ellenséges hajó ellen hozott a fájdalmas veszteséggel együtt dicsőséget is a német flottának.

El kell ismerni, hogy valahányszor német hadihajók akcióba léptek a világháború folyamán, — és gyakran léptek akcióba — mindig csak a flotta dicsőségét gyarapították, mindig bámulatot keltettek. Az Emden, Karlsruhe, Königsberg cirkálók tevékenysége, Spee admirális hajóinak harca Chilenél és a Falkland szigetekenél, a tengeralattjárók merész tettei, a Oszingtaut védő, a Fiaandriában harcoló német tengerész katonák hősiessége, a török szolgálatba került Goeben és Breslau szerepessége és most az angol partok elé sielő cirkálók haditette mind büszke fejezetei a fiatal német flotta történetének.

A német flotta fejlődése és virágzása elválaszthatatlan Vilmos császár nevével. „A német haditengerészet jövőjére — írja Reventlow gróf könyvében — még hosszú ideig az 1888. év marad az az emlékeztető esztendő, a mely sorát eldöntötte és fejlődését új irányba terelte.” 1888: Vilmos császár trónralépésének éve . . . Laszban, fokról-fokra haladva kezdte meg a német tengeri hatalom kiépítését és évről-évre jobban fejlődött a kis német hadihajóraj az erősödést feltételező és aggodó szemmel látó angol tengeri nagyhatalom melletti. És ma még saját kikötőjében sem biztosabb a büszke angol Armada a bátor német hajókkal szemben.

Amikor II. Vilmos trónra került, a német hajóraj tizenhárom csatahajóból, tizennégy páncélosból, nyolc cirkálófregattból, tíz cirkálókorvetből, öt cirkálóból, öt ágyunaszádból, hat jelfő- és tíz torpedóhajóból állott, amelyeken 15480 tengerész és

584 tiszt szolgált. Vilmos császár egész lelkével, valóságos szenvedéllyel fogott hozzá, hogy ebből az alapból a német birodalomhoz illő flottát fejlesszen. Testvérével, Henrik herceggel együtt gyakorlati tanulmányokat végeztek és a tisztikaszinókban ismertető előadásokat is tartott. Legelső kormányzati intézkedései közé tartozott, hogy a flotta ügyek intézését, amelyet addig egy gyalogsági tábornok látott el, admirálisra bízta, **Monts gróf** volt a tengerészeti vezérkar első főnöke, de az igazi nagy reorganizáció csak a gróf halála után kezdődött. Az admirális, a tengerészeti vezérkar hatalmas apparátusát fejlődött és osztályai fölött maga a császár őrködött éles, higgadt tekintettel, hatalmas egyéniséggel.

Érdekes például figyelemmel kísérni a német tengeralattjáró flottilla kiépítését. Az első német tengeralattjárót 1906-ban bocsátották vízre a kielii Germania hajógyárban. A kis naszád az U 1 azonnal alapos kipróbálás alá került és 1907-ben a nagy kielii flottaünnepség alkalmával már bemutatatta képességét a császárt fedélzetén hordó München kis cirkáló megtámadásával. Az U 1 észrevétel nélkül közelítette meg a München és gyors egymásutánban három torpedót lánsszórt a cirkáló testére. A gyakorlat fényesen sikerült. 1907. novemberében Tirpitz főadmirális hosszabb utat tett a kis csodahajón, amely az egész nyarat megszakítás nélkül a nyílt tengeren töltötte. A következő évben Danzigban tengerre bocsátották az U 2-t és azóta évről-évre újabb, tökéletesebb tengeralattjárók kerültek a flottilába. Szinte jövődőlésnek látszik az, amit Reventlow gróf ír a kis csodahajóról tengerészeti szakkönyvében:

— „A német tengeralattjárók — mondja a gróf — egykor még döntő befolyással lesznek az Északi tengeren egy háború sorsára. A tengeralattjáró olyan fegyver, amely igen fontos tagja lesz flottaszervezetünknek.”

A német tengerészet élén Vilmos császáron és Henrik hercegen kívül Tirpitz admirális áll. Tizenhét év előtt Hollmann admirális államtitkár visszalépése után került mai helyére. Tirpitz szervezte meg a nyolcvanas években a német flotta torpedóosztályát és tengerészeti államtitkárrá meghívásakor Keletáziában a cirkáló hajóraj főnöke volt. Alig foglalta el államtitkári állását, máris a német birodalmi gyűlés elé lépett nagy flottaprogramjával, amely azóta egyre bővült. Két évvel utóbb Tirpitz admirális az eddigi flottakiépítési terveket megkérszerező új javaslatot fogadtatott el a Reichsteggel. Vilmos császár nemcsak nagyszerű tengerészeti szakembert, hanem nyitkoszű, nagy munkabírásu államférfiut is talált. Tirpitz admirálisban a tengerészet élére és hogy másfél évtized nagy munkája után ma a német flotta hajói egyik dicsőséget a másik után aratják, abban az admirálisnak nagy érdemei vannak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy előfizető. Kegyed a következőket írja nekünk:

— Azt hiszem Önöknek is tudomásuk van arról a betegségről, mely most ebben a valóságos időben is, a közönség között kering. Nem halált hozó betegség ez, hanem csak egy ember által, meggondolatlanul elkezdett, és másoktól hasonlóképpen folytatott dolog: az imádságos levelezőlap. Tessék elképzelni, hogy eddig kb. 20 drb. ilyen levelezőlapot kaptunk, melyet (minden egyest 9-szer véve) 180 ismerős helyre kellett volna elküldenünk. Tekintve ezen tovaküldésnek nehézségeit, költségeit, ismerőseinknek ebből eredhető kellemetlenségeit, az idővesztettségét, a lapokat nem küldtük el. Nem vagyunk babonás, de ha teljesen függetlenül ezen lapoktól, csupán a sorának ránk nézve kedvezőtlen

játéka folytán, a felzett szerencsétlenség bekövetkezik, minthogy be is következett, miszerint egy bátyám a harctéren szerzett betegségébe belehalt, állandóan szemünk előtt lebeghet ez, hátha mégis a levelezőlap okozta és örök szemrehányást tehetünk magunknak.

Ez uton felkérem tehát mindazokat, kik ilyen levelezőlapok elküldésével foglalkoznak, kíméljenek meg esetleg másokat, netán bekövetkezendő hasonló szemrehányásoktól, annál is inkább, mert ebben az igazságtalanul ránk erőszakolt háborúban, többekévébbé minden magyar család fiait küzdenek és a szerencsétlenség bármely pillanatban bekövetkezhetik. Semmi felszólalásom nem lenne a dolog ellen, ha annak a legcsekélyebb hazafias vagy jótékony célját látnám.

Mindenben igazat adunk, csupán azt jegyezném meg, hogy okos ember még a legnagyobb bánatában sem lehet olyan kislelkű, hogy együgyű babonátsohigyen és azt képzelje, hogy egy drága élet elmulasztását hátha mégis az okozta, hogy nem küldött el kilenc levelezőlapot kilenc címre . . . Ez a hit egy lényeges bűn!

Erdeklődő Honcso. Az orosz sajtó és a tonaszállítás a Duna közepén történt és a diplomaták magyarázata szerint a Duna közlése közepén minden semlegességi sérelem nélkül lehet akarat szállítás. Perze ha a mi diplomatáink kissé erősebbre foghatnák odalenn a gyepőt, akkor hi szomszédaink talán nem magyaráznák ilyen tu'on'ul tégan a semlegességet.

B. Pál szakaszvezető. Nem tudjuk mi van a főljegyzésekben és látatlanba nem ígérhetünk semmit. Ha eljuttatja hozzánk: megmondjuk, hogy hánálhajjuk e.

Kedves emlékek. Ez nem sikerült ugy, min az előbbi. Még, finom hangú írás, de elvész benne a vékony fonalu történet. A végén csatlódás ér, mert a hanglejtés bevezetés után mást, többet, terialmasabbat várunk.

A sziv. Ez még rövidebb léleksetű, mint a multkori. Próbálja meg egyszer gondosan, részletesebben és egy kissé arra is ügyelve, hogy magygyen a leíró, elbeszélő formája, ne zavarja egymásba a mondatokat, a személyek beszédét és az író megjegyzéseit. A másik kérdés: Tábori lapot csak táborba és táborból, katoná vagy katonának írhat. Az, hogy annak a lapnak katonai ügyben írt, nem ok a tábori lap használatára. Ugy tudjuk azonban, hogy ezért legfeljebb a szokásos kétszeres bélyegdíjjal lehet megírni, vagyis nem két koronával, hanem 20 fillérrel. Követelje a postán olyan rendelet felmutatását, amely a magas bírság beszedésére jogosítja őket.

Olvasó. Hogy a déli harctérről csak tiszték és legénység nem került haza sebesülten, betegan Aradra, abból nem kell semmi rosszat következtetni. Egyszerű a magyarázata: a tiszték kaphatnak szabadságot, a beteg és sebesült legénységet azonban odaszállítják, ahol épen alkalmas hely van a számukra.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1914. évi december 20-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyaráttal:

Napsugár klasszsony.

Operett.

Este 7/8 órakor rendez helyaráttal:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Kállay Jolán vendégfelléptével:

Tót leány.

Népszimű.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.***Köszönet.**

Resch Ferencné köztisztelőben álló-dandárnokunk neje ételadományok rendszeres küldésével a os. és kir. Truppenspital betegeknek élelmezését fáradságtalanul javítja. A Truppenspital tüzelőanyagáról pedig az alábbi nemeslelkű adakozók gondoskodtak: Ottenberg Tivadar (az Aradi Első Takarékpénztár nevében) 100 kor., dr. Tolnai János 20 kor., Ring Géza (a megyei takarékpénztár nevében) 30 kor., az aradi Loyd-társulat 20 kor., Vásárhelyi Janka (a Vörös Kereszt nevében) 30 kor., báró Neuman Dániel 100 kor., báró Andrányi Károlyné 100 kor., Kintzig János 20 kor., dr. Pálmai Lajos 20 kor., dr. Lakatos Ottó 20 kor., Izr. hitközség 20 kor., özv. Andrányi Károlyné 6 kor., báró Urbán Ivánné 20 kor., dr. Kell Lipót 20 kor., dr. Rosenberg Miksa 10 kor., Wadowszky Gusztáv és neje 10 kor. Összesen 546 korona. A betegek nevében a nagylelkű adakozóknak mély és hálás köszönetemet fejezem ki. Az adományok túlhaladták a tüzelőanyag költségeit és a többletet a betegek részére beszerzendő karácsonyi ajándékok bevásárlására voltam bátor felhasználni, melynél Hegedüs Edéné önzassága közismert előzékenységevel segítségemre van. Dr. Barra Gyula.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz.

Vese- és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Orvosiilag ajánlva. 5665
Főraktár:

özv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Ajánlok

friss érkezésű élő **dunai halakat**, vágott **harcsát**, **fogast** és **potykát**. Szerdán reggel kaphatók lesznek. Ugyisintén e hó 21-én tartandó vadászatról friss lövései

hizott fácánkakasok

darabonként 3 koronáért. — **Karácsonyi cukorkák**, **bonbonok**. Pezsgők. Cognac. Friss konzervekből nagy készlet a legolcsóbb áron. 3908

Dür Gusztáv

fűszer- és csemege-üzlete Arad. Telefon 118.

Képeskönyvek

20, 30, 50, 70 fillér, 1 K., 2 K. 4861

Mesekönyvek

20, 30, 40, 60 fill. 1 K., 2 K.

Társasjáték

30, 50, 70, 90 fill. 1-50, 2 K.

Legújabb, 70 fill.**Toronykockajáték****Karácsonyi és Ujévi képeslapok**

4-6-8-10 fill.

Levélpapír

fehér és színes

csomagban 20 fill.,

dobozban 1 K.-tól

Décsi Géza

könyv- és papírüzletében Forray-utca. Telefon 902.

Meghalt a gólya.

277

APOLLO**SZÍNHÁZ.**

Deczember hó 21, 22. és 23-án, hétfő, kedd és szerdán.

Háborus**aktualitások**

A Nördisk Films Comp. harszerű felvételeinek II. sorozata.

W. Psylander első fellépése az új évadban

A becsületese ember című 3 felvonásos társadalmi drámában.

A legújabb háborus dráma

Mindnyájunknak el kell menni

aktuális hazafias színjáték 3 felvonásban.

Az előadások kezdete d. u. 1/2 6 órakor.

Következő**ujdonságok**

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárba:

Boros M.: A kék hattyu, Herceg: Miksa h almanachja 1915. évre Krudy Gy.: A vigas meséje, ember Linnankoski J.: Dal a tűzpiros virágról, Süle A.: A világháboru, Farkas I.: Mária mesél, Glyn E.: A sfinx, Mereskovszky: Leonardó da Vinci, Szász Z.: Séták a függőkertben, Lux T.: Küzdelem az élettel, Hajdu M.: Gileád, Ujvári P.: Földanyánk lovagjai, Szini Gy.: Profán szerelem, Georges H.: Haladás és szegénység, Kibán M.: A haldokló oroszlan, Erdősi D.: Embri irások, Keroul és Barré: Léni néni, Szikra: Csak egy bokor muskátli, Watanna O.: A japán csalogány, Deledda G.: A mi urunk, Krudy Gy.: Puder, Lakatos L.: A halhatatlan hercegnő, Dell E. M.: A sas utja, Benrimó és Hazeltón: A sárga kabát, Samaházy I.: Prof. Villányi, Somlay K.: Pusztai szellő, Krudy Gy.: Palotai álmok, Barklay L. F.: Az esti dal, Berzók A.: A figyelmes férj.

Németben: Zobelitz H.: Die Frau ohne Alltag, Stratz R.: Das weise Lamm, Du und Ich, Skowronnek R.: Die Frau Leutnant, Ballesiren A.: Das wogende Licht, Herzog R.: Das grosse Heimweh, Gersdorf A.: Glück und Segen, Luck E.: Tod und Leben, Lagerlöf S.: Herr Arnes Schatz, Braun Liij: Die Liebesbriefe der Marquise, Kummer E.: Der grüne Göze, Höcker P.: Die indische Tänzerin, Waerner G.: Fatum, Höcker: Das flammende Kätzchen, Rosegger P.: Die Forsterbuben, Orizzen M.: Zum Irrgang, Winslow H.: Ein weltlicher Bürgermeister, Klinkovström: Der Doktor, Dunker D.: Morsch im Kern, Rasmussen E.: Schwester Ingeborg, Stratz R.: Stark wie die Mark, Watanna O.: Japanische Nachtigall, Herzog: Die Welt in Gold, Skowronnek R.: Das bische Erde, Klinkovstroem: Die grosse Karriere, Foster: Droschke No. 44, Hoffer C.: Der Lebende hat Recht, Croker B. M.: Waldkinder, Hauptmann G.: Atlantis.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona, vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Heidberg: Fekete hegyek közt... Hinterfeld: A moztündér. (Kínó-Königin) Finck: Schattenspiele, Gavotte, Heidberg: Csak visszajönne! Vincze: Ima (Dal a magyar zászlóról.) Zerkovitz: „Magpróbáltam nélküled élni...” Mintha piros rózsza eső kullana az égből, Balogh: Szállj el édes piaci fecském, Zerkovitz: Te szőke gyerek. Nem mehet a háboruba!...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

A közönség ismét meggyőződhet

a nálunk lévő

olcsó árakról dec. hó 16-tól kezdve

Boros Beni-tér 4. sz.

a TURUL kávéház

haszonbérbe azonnal

átadó.

Bővebbet Reusz Sándor sörraktárában, Boros Beni-tér 5. sz.

1068—1914.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a karácsony első napjára eső hetivásár megelőző napon vagyis december hó 24-én csütörtökön lesz megtartva.

Arad, 1914. december 19.

Greón főkapitány.

Nagykikindai városi nagy szállodában egyes ügyes

vendéglős

keresetük, tudakozódni

Müller Neducsin és Társánál

5693

Nagykikinda.

Karácsonyi és ujévi képeslapok

legolcsóbb bevásárlási forrása!!

A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom, hogy papíráru szükségletét nálam beszerezni szíveskedjék. Kereskedők és viszontelárúsítók a legmagasabb kedvezményben részesülnek. 5696

Mandl Ignác,

papírkereskedése

ARAD, Petőfi-utca.

Opre-féle gőz-és kádfürdő

Tökély-tér 1. szám.

Minden kényelemmel berendezve, szakképzett masször és tyúkszemvágó, a nagyrabecsült közönség rendelkezésére áll.

Gőzfürdő

férfiak részére reggel 5-től 1-ig, nők részére hétfő és péntek délután 2-től 6-ig.

Gőzfürdő bérletjegy 10 darab 8 korona.

Kádfürdő

(kabinfürdő) reggel 5 órától este 10 óráig nyitva. 3587

Kincstári

Rózsa burgonya

Nyirségből, métermázsánként és waggontételenként kapható: Erényi és Kalmár, Asztalos S.- és Chorin Áron-utca sarok. Telefon 1025.

7262—1914. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a cs. és kir. osztrák államvasutak, valamint Ausztria nagyobb magánvasutai közöttük a Délvasút (az Magyarország vonalaira is.) Bosznia-Hercegovinai vasutak, a Kassa-Oderbergi vasut, és a cs. és kir. Banjaluka-Doberljini vasut megengedték, hogy a sebesült és beteg katonák hozzátartozói azok látogatása alkalmával oda és vissza 50% jegykedvezménnyel utazhatnak.

Ezen utazási kedvezmény csak a sebesült és beteg katonák szülőit feleségeit, gyermekeit és testvéreit illeti, és rendőri hatóság megfelelő igazolása alapján kérelmezhető a személy pénztárnál.

Arad, 1914. december 17.

Varjassy polgármester.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

ajánljuk:

ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Mőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Kajvizek
Szoba-illatok

Vöjteck és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Védekezés a kolera ellen!

Hathatós bacillusölő és desinficiáló szer: istállók, szemétdombok és egyéb félreeső helyek részére. — Ara: 1 kgm 60 fillér.

Kapható:

Wajdits György „TURUL” gyógyszerárában Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

KARÁCSONYFÁK

(gyökeresek) 150—200 cm. magasak, szép, gömbölyű formásak, kaphatók

Pauzár Sándor

kertészetében Arad, Weitzer János-utca 9. sz. 5668 Telefon 565. szám.

Viszonteladónak árendemény!

Viszonteladónak árendemény!

FIGYELEM!

A legszerényebb és legkényesebb igényeket kielégítő nagy

karácsonyi cukorka vásár

5879

megkezdődött

Gábor Miklós Arad,

Salacz-utca 1. szám (Löcs-ház.) Telefon 10-59. sz.

Nagy választék csokoládé karácsonyfa diszekben
 Marcipán dessertek. Legfinomabb élvezeti különlegességek.

Dus választék szaloncukorkákban,

amelyek kilója staniol nélkül	2 korona 40 fillér.
Szines, vagy fehér staniollal csomagolt kilója	3 korona.
Krém szalon különlegességek kilója	4 és 5 korona.

Nagy választék karácsony' disz-szobrocskákban (cukorkával tölthető)

Felhívom a vásárló közönség figyelmét, vásárlását sziveskedne mihamarább
 eszközölni, hogy az utolsó napokban az óriási torlódások elkerülhetők legyenek.

Vasárnap egész nap nyitva.

Viszonteladónak árendemény!

Viszonteladónak árendemény!

Igaz Sándor

ékszerész

Minorita-palota. Telefon 321. sz.

Igen szolid árak!

Nagy választék: Brillians, gyémánt, platina, arany és ezüst ékszerekben, ezüstneműekben és órákban.

Alapítva 1902-ben.

5855

Alapítva 1902-ben.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
 4. Legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Szobaleány

ügyes, megbízható, felvétetik Nádor-utca 8. sz. alatt. 5908

Keresünk

lehetőleg azonnali belépésre a termény- és szeszüzletben jártas, megbízható önálló tisztviselőt. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével címünkre küldendők. Erdélyi Egyesült Kereskedelmi Részvénytársaság, Déva. 5851

KIADÓ LAKÁS.

Ujjonan festet lakás,

mely 41 kcs szoba fürdőszoba és mellékhelyiségekből, január 1-re havi 46 koronáért kiadó. Rákóczi-utca 28. sz. Forray-utca sarokházban. 5904

Eötvös-utca 10. sz. alatt

kiadó 2 modern butorozott szoba, konyha, gáz- és villanyvillágítással január 1-re. Bővebbet Stojkovič fényképésznél, Szabadság-tér. 5861

3-4 és 5 szobás lakások

ujjonan festve, minden horzátartozó kényelmes mellékhelyiséggel, főcának is alkalmas, azonnalra kiadó Hasszinger-u. 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 8081

Orczy-utca 8. szám

nielt 2 szobás lakás, központi fűtéssel és állandó melegvíz ellátással, február hó 1-re kiadó. 5877

Utcai butorozott

különbejárattal szoba 2 fiatalembernek, esetleg ellátással is, január hó 1-re kiadó. Vörösmarthy-utca 1. (Sainházzal szemben.) 5878

Belvárosos

közel eső Illés-utcai 51a. számú magánház, kert, 8 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

3 utcai szoba

és mellékhelyiségekből álló lakás azonnal kiadó. Cím: Baril Ernő, Szent Pál-utca 6. 5878

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy szelíd

őzike eladó Sarló-u. 33. 5908

Egy

borfiltrirgép megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 5894

20 öl

idei réti anya széna, 250 hl. idei bor eladó. Értekezni Tripon Jánosné, Almászegres. 5854

Jókarban levő

balkaros és nagy karikahajós Singer-varrógépek, valamint újak gyári áron kaphatók Beregi Kálmán, Hal-tér 6. 5907

Fafűrészelő-gép

bevonulás miatt, eladó. Kiein Testvérek, Szabadság-tér 10. 5905

Náder Gyula és Fia

késműves és villanszerelési üzlete Weitzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák kőszőrülése legpontosabban eszközöltetnek. 5567

Dalos Karácsonyi album

60 zenemű zongorára k. b. 94.—kor. értékben 4.—koronáért kapható Aradon Minerva könyvkereskedésben Dobó-utca 1. sz. 1161

Hópehely és rózsaburgonya

elsőrendű nyírségi homoki, olcsón, házhoz szállítva kapható Rubinstein szállítónál, Arad, Minorita-palota. Telefon 188. 5809

Eladó,

egy nagyobb au ógén forrasztó készülék, Fácán-utca 6. szám. 5885

Eladó

1 kocsi szerelt túsifa hasító gép. Fácán-utca 6. szám. 5886

Meleg szoba-csipők

minden szobában, párja 1 kor 70 fill., 1 kor. 90 fill. és 2 kor. 16 fillér. Csipő tözsdő Apolló mellett. Ugyeljünk a címre. 5161

Kövérdiasznók

eladók, Demeter-u. 72. 5892

Veszek

uraktól levett férfi ruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

Burgonya,

kifűnő izű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdasága Arad, postafiók 168. 5260

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádigos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ragásra kitűnőek, készülnek 3091

Halmos

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok, 3688

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

A legdivatosabb

karácsonyi és újévi

levélpapírok a legolcsóbb árban beszerezhetők

Jámbor Antal

papir- és írószerezletében Arad, Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)

Telefon szám 1022. 1231

Ninesen szebb és szórakoztatóbb

karácsonyi ajándék

fiatalnak és öregnek egyaránt, mint a mindenütt feltűnést keltő

rajzoló-készülék!

Egyedüli raktár és főelárusító:

Pichler Sándor

könyv-, papir- és írószerezkereskedő

Arad, Szabadság-tér 1. szám.

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATASA

Klein Sándor, titkár, Keppich Zsigmond, igazgató.

Szabó Lipót, irodavezető.

Hivatalos helyiség:

Tabajdy Károly-u. 1. sz. saját ház.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig és este délután 3—4 óráig.

Keresünk:

ARADRA:

fűszernagykereskedés részére utazót.

VIDÉKRE:

több rőtés és rövidárus több vegyes kereskedő segédet.

Ajánlunk:

a körünk női kereskedelmi szaktanfolyamát sikeresen végzett hallgatóit irodista-nőknök ill. pénztárosnőknök.

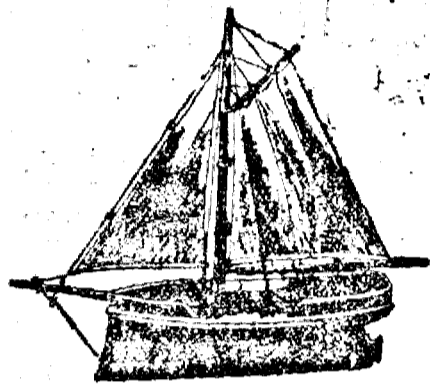
Az elhelyezés teljesen díjtalan. Kör-tagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

Megnyilt a nagy karácsonyi kiállítás! FISCHER Nagyáruházában

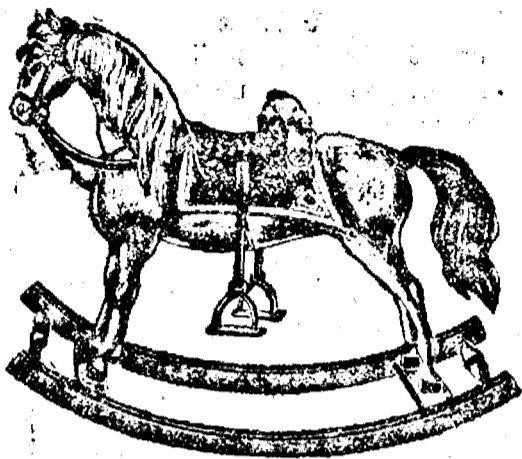
Szabadság-tér 12. szám.

A háboru miatt mélyen leszállított árak!

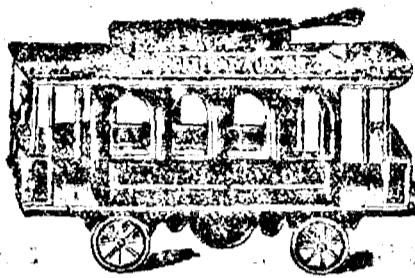
Vasárnap fényes kiállítás!

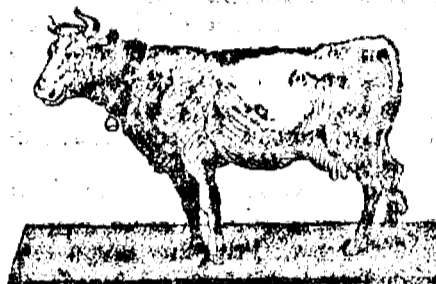
Hadi hajók és 42. ágyuk nagy választékban.

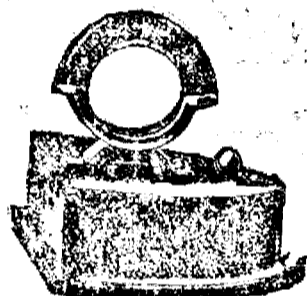
Hintalovak 3 koronától a legfinomabb kivitelig.

Fujszerek 1 koronától feljebb.

Állatokban óriási választék.

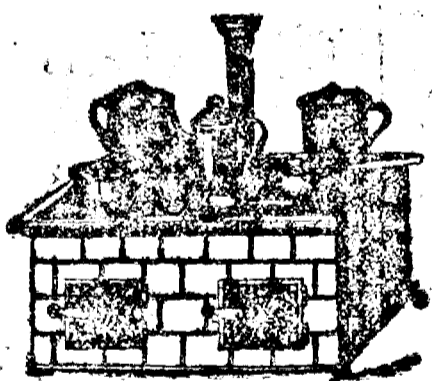
Szén- és villanyvasalók.

Baba-kocsik nagy választékban.

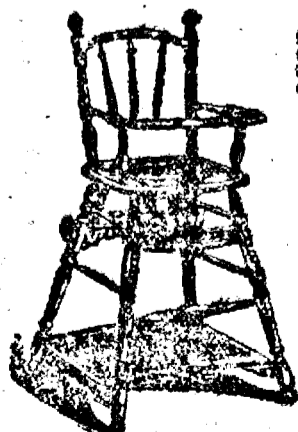

Charakter babák.

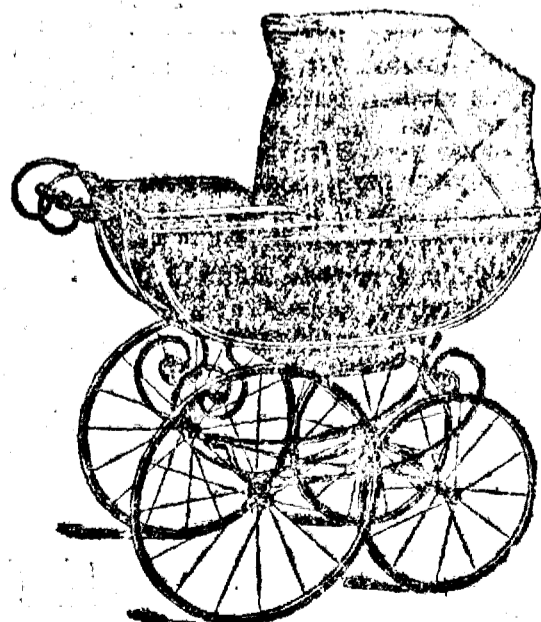
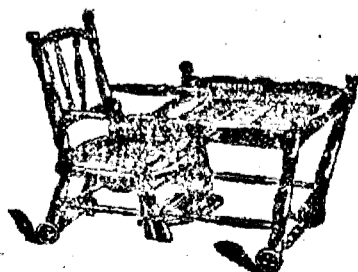

Sparherék, edények, 1 koronától feljebb.

Francia babák 1 koronától kezdve óriási választékban.

Magyarországi gyártású és
Széchenyi, Garibaldi, Zrínyi utca: 1914. évi
karácsonyi kiállításán főosztályunknak
számos szép és új mintájú kocsit és más
szépséges tárgyat. Árja 1-10 kg.

Feltűnő olcsó árban gyermekkoszik és székek!

Nyary Testvérek

cukor-, likőr- és rum gyára
Arad, Salacz-utca 2 szám.

Ajánlják a közelgő karácsonyi ünnepekre naponta frissen készült csokoládé és szalon cukorkáit, valamint nagy választéku fa díszeket és csillagszóró gvergyait. Üzletünk fennáll 1882. év óta. — Olcsó

árak. Szolid kiszolgálás. Pontos kiszolgálás.

Telefon 249. szám.

5948

Telefon 249. szám.

Cognac,

Likőrök,

Szilvorum,

Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota. 5781

Saját termésű kitűnő tisztán készült magyarádi ó- és peccsenye-

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél 5884

Aradon, Deák Ferenc-utca 40. sz.

Fiatal ember,
vagy urhölgy,

ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, magyar és német gyorsírásban jártas s jó gépiró, a waggongyárban azonnal

alkalmazást nyer.

Pályázók sziveskedjenek nevezett gyár irodafőnökénél személyesen bemutatkozni. 5874

Költözők
figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Ajánlok

katona, tábori, deák, sodrony és kárpított vaságyakat, vasmosdókat, éjjeli szekrényeket, gyermekágyat, és kocsikat, sodrony ágybetéteket, és nyugágyakat, ruganyos és kárpított madracokat, divánokat, afrik és löször madracokat, réz és félréz ágyakat, réz mosdók és réz éjjeli szekrényeket. Egész háló szoba, szálloda, kávéház, kórház és intézetek berendezését, ruha állványokat, fa- és széntartókat, lábtörlőket, levarott szalmazsákok, kocsis ülések, rézkarnikok, szoba klozet és bidet vasútház, egy berakott sparhet, homok bordó mészáros és hentes kis stráffkocsi, és kézi kocsi.

Garai Károlynál

József főherceg-ut 11. szám, Karolina-utca sarkán lévő butor üzletben. 5287

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19., I. em.

Városi és megyei telefon 933.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi, polgári és középiskolai előkészítés. Külön tárgyak: idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Igazgató tulajdonos:

STERN ILONKA,

okl. tanítónő.

!! GYENGE FERFIK !!
!! ÖREGEK és FIATALOK !!

kerjenek ezen baj azonnali megszüntetését tárgyaló ismertetést 40 fillér postabélyeg csatolása mellett. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cim 2603

„NOVA MECHANIKA 115.”
Budapest — Főposta — Flókbérlet 40.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó osirakkal minők a tüdővész, a merevgörös, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. El szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos

gyógyszertára.

500 koronát

fizetek annak, ki fogvizének használatát mellett, üvegje 30 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. Bartilla A. Örökösöl, (E Winkler) Wien X., Goethegasse 7. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. szám. Hehs Vilmos, Batthyány-utca és Vojtek és Weisz. Kérjünk mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljellelő jól díjaztatnak. 5781

Kalmár József

villanyszerelő,

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos esengő és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

A Karácsonyi és Ujévi

ajándékok bevásárlása alkalmával mindennel takarékoskodni kell!

Dacára a nagy drágaságnak, alkalmat nyujtok a nagyérdemű közönségnek arra, hogy az alatt felsorolt árukat, míg a készlet tart, feltűnő

olcsó árban

nálam bevezethesse. Nagyobb vétel folytán en is olcsón jutottam hozzá, tehát olcsón adom a legjobb minőségű

Kosztüm-kelméket Vásznakot
Férfi szövetséket Asztalneműeket
Barchetkat Szőnyegeket
Fianelokat Agyterítőket
Töröküző-kendőket stb. dolgokat.

MAUTNER R.

olcsó áruháza 5765

Arad, Hunyadi-u. 1.

KNAPP SÁNDOR

kelemefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Modern ruhafestés legulabb divatszínre, mint a u. an. — Ruhatisztítás vegyileg, szalon utca. — Továbbá osipke és szőnyeg fuggony, szőrme, szőnyeg, butor szövet kézimunkák, keztyűk s b. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4879

Kereskedők figyelmébe.

Értesítem az igen tisztelt fűszerkereskedőket, hogy

kávépörkölést

bármily mennyiségben jutányos áron elvállalok.

Kávé Király

Arad, Forray-utca.

Karácsonyi cukorkák

és karácsonyfa-diszek

megérkeztek és dus választékban jutányos árért szereshetők be a

Csokoládé Királynál,

Forray-utca. 6869

Tüzifa

bükk I., II., III. és do-

rong, cser hasáb és

dorong kapható vag-

gononkinti vételnél

Körösvölgyi Pálin-

karaktár Andrassy

tér 5. Telefon 651.

Száraz tölgy szőlő-

karó is kapható.

Zongora-

javitások és

hangolások,

nygy helyben, mint vidéken

pontosan eszközöltetnek

4881

Ehrbar Henrik

zongorahangoló

Arad, Erzsébet-kört 34. sz.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

József főherceg-ut II. sz.

Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony egybetéteket, sodrony kocsik-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecsinálható ágakat és matracokat. Szállás és konyhai kórház és intézetek berendezését **Elvállalok** minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölk.

701

A legolcsóbban szerezh-
jük be szükségleteinket

A Központi Nagy Áruház-

ban József főherceg-ut 1. (a városházzal szemben.)

Nagy

Karácsonyi Vásár

játék, diszműáru
és karácsonyfa-diszekben.

Jótevény egyesületek és Vörös-
kereszt részére 10% engedmény.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekednek, ha gyermekeik
nek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:
Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára **2 korona.**

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszebb állandó
fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ara **2 korona.**

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör.

171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő
szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános
gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással **3 kor.**

Szőrvesztő Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona.**

A fenti szerek kap **Hajós Arpád** gyógyszer-
hatók a készítőnél **tárában**

ARAD, ANDRASSY-TÉR 22. SZ.

Alapítotott 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Méz!

kitűnő, tisztán kezelt
csemege mézet szál-
lit 5 kilogrammos
postabödőnnel, bér-
mentve, utánvétellel
9 koronaért

szatmári Szabó István
méhészete, Pankota.

Álma!

kézzel szedett, egész-
séges fajalmát 5
kilogrammos posta-
kosárral 3.50 fillér-
ért. utánvétellel, bér-
mentetlenül szállit

szatmári Szabó István
faiskola és kertészete,
Pankota.

5888

Ügyes vasesztergályosok

budapesti gépgyár számára uti-
előleggel azonnali felvé-
telre kerestetnek. Ajánlatok
fizetési igények megjelölésével Blockner hirdetőjébe
Bpest, V. Semmelweis-u. 4.
Weisz névre címzendők.

7115-1914. pm.

Hirdetmény.

A Hungária Általános Biztosító Részvénytársaság az országos Hadsegélyező Bizottság tagjai közreműködésével, a háborúba vonultak családjai részére kölcsönösségi alapon hadi biztosító pénztárt létesített.

Es a hadi pénztár nyereszke-
dés kizárásával alkotott, tisztán
altruisztikus, jóléti intézmény, melynek lényege abban áll, hogy az
ittthonmaradt hitves, szülő, test-
vér, barát, munkaadó vagy bárki
más beírja a hadbavonult egyént
a hadi pénztárba és a háború után
a tagsági járulékokból befolyó ös-
szes befizetések fel lesznek osztva
az elhalt tagok hátramaradottjai
között.

Egy tagsági rész és járulék 5
korona, egy-egy hadbavonult egyén
több 5 koronás résszel de legfeljebb
80 résszel, tehát összesen 150 ko-
ronával vehet részt a pénztárban.

Ha az elhalálozás nem lesz
nagyobb, mint a múltban lefolyt
nagy háborúk halálozás aránya,
akkor minden egyes 5 koronás
befizetésre valószínűleg 125 korona
tehát p.d. 50 korona befizetésre
1250 korona fog esni.

Felnyom a város közönségé-
nek, a gyáriparosok, kereskedők

vállalatok és a gazdaságosság fi-
gyelmét ezen jó lékony célú intéz-
ményre, mely nár eleve biztosítja,
hogy a háborúba elesett hőök csa-
ládjai a háború befejeztével a nyo-
mortól megóva legyenek.
Mindennemű felvilágosítással
a Hungária Hadbiztosító Pénztár
ügyeit vezető Hungária Általános
Biztosító Részvénytársaság igaz-
gatósága (Budapest VII. Károly
körút-8 sz. készeggel szolgál.

Arad, 1914. december 16.

Varjassy
polgarmester.

Tucataruk

viszont elárusítóknak!

Tucating, nadrág,
mellény, keztü, ér-
melegítő, kópokróc,
stb., jól szortírozott
nagy választékban.

Haring, Grünfeld és Ungár
nagykereskedők, Temesvár.

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

MEGNYILT!

a nagy karácsonyi tündérkiállítás

a Színházi Versenybazárban.

Felkérem a n. é. közönséget a saját érdekében,
ha olcsón és jól akar vásárolni, hogy tekintse
meg az 50 méteres ujonnan átalakított fél-
emeleti helyiségeimben kiállított szebbnél-szebb

játék- és babakülönlegességeimet

Szabad bemenet vételkényszer nélkül! :: Vidéki szétküldés!

Tessék figyelni az alanti árjegyzék kivonatra:

50 filléres osztály.

Vasaló, csörgő, mossár, nagy butordarabok, ágy, szekrények, különböző
porcellán készlet, óra szerkeszettel, vonat, automobil, bohóc, omnibusz, se-
nelő bohóc, nickel vasaló, rongora 8 billentyűvel, elszakíthatatlan kére-
könyv, mesekönyvek következők: Robinson, Grün-And-rsen, Iljuszák
tündérvilág, társasjátékok, 100-nál több öltözött babák, valódi francia b-
bak 22 cmtr nagy, felhuzható szoborák, takarók tűzhelyek, söprű készlet,
bádóg állatok, csomagkerék huzható, kardok, poskák, csakók, hege-
dők, szobabutorok konyhaeszközök, vas katonák, törhetetlen celluloid
babák stb.

95 filléres osztály.

Legújabb társasjátékok és mesekönyvek, baba-ágy 9 ajtós piros 16-
nyezetű szekrény, különféle mechanikai újdonság, felhuzható óra szer-
keszettel, villamoskecsi felső vezetékkel, automobil, szines vonatkocsik,
erőművész, bohóc és minden fajta állatok, motoros omnibusz, gőzhajók,
bugó ongó zenével, ideál szobafegyver céltáblával, hordós kocsi, teljes
katonafelszerelés bajonet lakk szíjjal, 6 személyes porcellán edények,
bárány hanggal, törhetetlen katona 6 drb. képes és mesekönyvek, ba-
bakocsi gummi kerékekkel, bádóg konyhaedények, berendezett fürdő-
szoba, szénvasaló, mossarak, csont dominó, nagy gumibabák, huzható
nyul, huzható bohócok, kézi nyomdák. Laterna Magicák, gősgépek,
képes kockák 12 kockával, képzítő szekrény, számológép stb.

190 filléres osztály.

Istállók, fűszerüzletek, konyhák, szobák, remek kivitelű butordarabok,
működő tangó táncos, bördobok, huzható állatok, jó szék valódi bőrről
bavonva, nagy bárányok hanggal, törhetetlen lovaskatonák és állatok
maschéból, állatserszlet, felhuzható vasutak sinnel, minden 16 ező ala-
kok, állatok, gőzgépek, hajók, Richter szekrények kőből, lombfűrésze
garnitúra, kemény Schack-figura zárható táblával, csontdominó 45 kő-
vel és sok száz, meg száz más cikk.

Mozgékony francia babák törhetetlen testtel!

Nagyság, centiméter: 26 28 30 32 34 36 38 42 64 50 54 58 64
árak: 50 70 90 110 120 130 150 190 250 330 380 5 0

azonkívül börtestű, öltözött és celluloid babákban a legnagyobb választék.
A nálam vásárolt babákat ingyen javítom és minden létező javítá-
sokban, Karácsonyfa díszekben óriási választék. Óriási választék
kettős Gramafon-lemezekben már 1 korona 80 fillértől kezdve.

Himnuszok minden nagyságban már 3 ko-
nától kezdve TELEFON: 866.

Minden vevőnek ingyen fénykép-nagyítás!

A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégely krém 1 korona

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatásu.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mária gyógyszer-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

ÚJ MÉZESKALÁCSOS ÜZLET.

regén tisztelt vevőközönséget értesítem, hogy a Szabadság-téren, Uránia épületében, csak a karácsonyi és újévi idényre, a kényelmesebb bevásárlások érdekében, egy dusan felszerelt mézeskalácsos üzletet nyitottam, ahol az összes mézes süteményeken kívül, finom gyümölcskeresetet és teasüteményeket is legutányosabban árusítok nagyban és kicsinyben. Szíves pártfogást kérek, kitűnő tisztelettel Oertel Károly volt üzletvezetője.

5881

Weichelt János,
mézeskalácsos.

Olcsó karácsonyi ékszer- és óra-vásár

Farkas Streicher cégnél Arad, Zököly-tér 1.

Legelőször bevásárlási forrás!

Zimmermann Ignác

Játékok, Pathé-grammophonok és lemezek tű nélkül, nagy választékban, legalkalmasabb

karácsonyi és újévi

ajándéktárgyak kaphatók

Zimmermann Ignác

noringbergi, diszmű, férfidivat és játékaru üzletében

Aradon, Szabadság-tér 21. sz. a színházzal szemben.

Óriási választék társasjátékokban, gőzgépekben és laternamagicákban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek.

Vas- és rézbutorgyár Aradon.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat vas- és réz-butorokban, kerti butorok, internátus-, kórház- és szálloda-berendezések szolid és erős kivitelben. Sodrony-ágybetétek vas- és fakerettel minden méreben a legerősebb kivitelben kaphatók. Elvállalunk mindennemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket.

Gyári helyiség: Aulich L.-utca 14. Üzlethelyiség: Zrínyi-utca.
Gyári telefon 423.

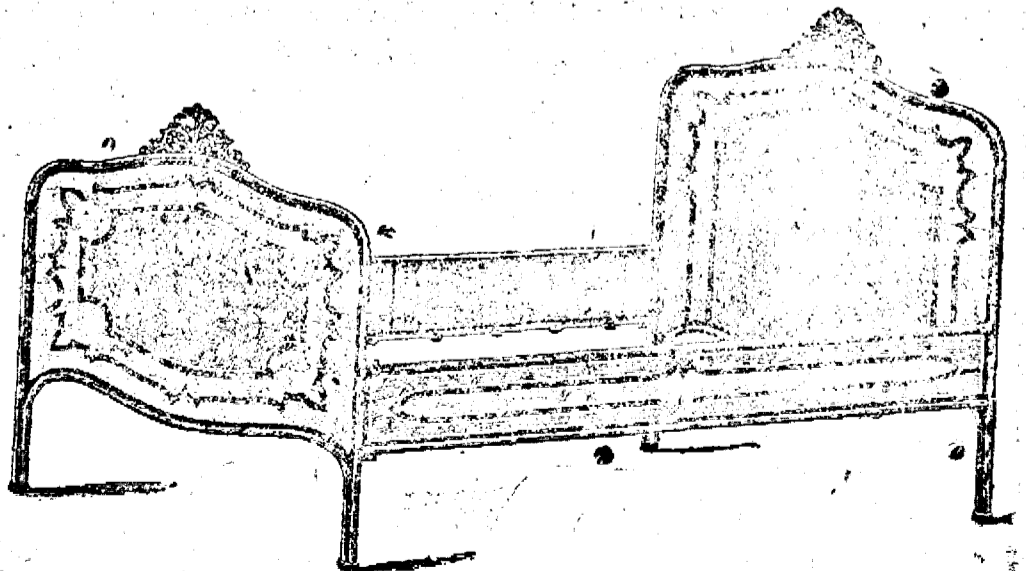
Képes árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentve küldünk.

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel: 5697

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Alapított 1893-ik évben.

Lakatos és fényező tanoncok felvétetnek.